

Indholdsfortegnelse

Ad punkt 3. Bygningsmæssige forhold mv.....	3
Ad punkt 3.1.1. Cellerne	7
Ad punkt 3.1.2. Gangarealer og fællesrum	10
Ad punkt 3.1.3. Bade- og toiletfaciliteter.....	12
Ad punkt 3.2.1. Isolationsafdelingen	14
Ad punkt 3.2.2. Værksteder	17
Ad punkt 3.2.3. Fritidslokaler, skolen, biblioteket og kirken	18
Ad punkt 3.2.5. Besøgsafdelingen	20
Ad punkt 4.1. Arbejde mv.....	23
Ad punkt 4.2. Undervisning.....	29
Ad punkt 4.3. Fritid.....	33
Ad punkt 5.1.1. Købmandsordningen	35
Ad punkt 5.1.2. Talsmandsordningen	36
Ad punkt 5.1.3. Behandlernes ansvar over for generelle tiltag i anstalten og behandlingsrutiner	37
Ad punkt 5.1.5. Afgivelse af (rutinemæssige) urinprøver	42
Ad punkt 5.2.2. Tv-forholdene for de indsatte.....	45
Ad punkt 5.3.1. Handleplaner	46
Ad punkt 6.1. Overbelægning/venteliste.....	50
Ad punkt 6.2. Særlige behandlingsprogrammer mv.	51
Ad punkt 6.3. Euforiserende stoffer, alkohol og mobiltelefoner	53
Ad punkt 6.4. Vold og trusler	54
Ad punkt 6.6. Bøger og aviser	54
Ad punkt 6.7. Telefonering og besøg.....	55
Ad punkt 6.8. Handicaptilgængelighed.....	61
Ad punkt 6.10. Rygepolitik.....	62
Ad punkt 6.11. Behandling med kønsdriftsdæmpende medicin	63
Ad punkt 6.13. Sagsbehandlingstid for besvarelse af anmodningssedler	66
Ad punkt 6.14. Tavshedspligt	67
Ad punkt 7. Gennemgang af rapporter.....	69
Ad punkt 7.1.1. Indledning (håndjern).....	69
Ad punkt 7.1.4. Begrundelse.....	70
Ad punkt 7.1.6. Kompetence mv.	71
Ad punkt 7.2.1. Indledning (magtanvendelse).....	73
Ad punkt 7.2.3. Betingelser	74
Ad punkt 7.2.5. Kompetence mv.	75
Ad punkt 7.2.6. Lægetilsyn.....	75
Ad punkt 7.3.1. Indledning (observationscelle).....	77

Ad punkt 7.3.4. Begrundelse.....	77
Ad punkt 7.3.6. Kompetence mv.	81
Ad punkt 7.3.7. Undersøgelse af den indsatte person	83
Ad punkt 7.3.8. Lægetilkald og lægetilsyn	84
Ad punkt 7.3.9. Tilsyn ved personalet	85
Ad punkt 7.3.10. Ophør og varighed	85
Ad punkt 7.3.11. Klagevejledning	88
Ad punkt 7.4.1. Indledning (sikringscelleanbringelse).....	89
Ad punkt 7.4.6. Kompetence mv.	89
Ad punkt 7.4.7. Undersøgelse for genstande mv.	91
Ad punkt 7.4.9. Lægetilkald og lægetilsyn	91
Ad punkt 7.4.10. Fast vagt	92
Ad punkt 7.4.12. Ophør og varighed af anbringelse og fiksering.....	93
8. Opfølgning	96
9. Underretning	96

Den 10. oktober 2005 afgav jeg en endelig rapport vedrørende min inspektion i februar 2005 af Anstalten ved Herstedvester. I rapporten anmodede jeg anstalten og Direktoratet for Kriminalforsorgen om udtalelser mv. om nærmere angivne forhold.

I den anledning har jeg modtaget en udtalelse af 28. november 2005 med bilag og et notat af 8. februar 2006 fra Anstalten ved Herstedvester og en udtalelse af 10. april 2006 fra Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 3. Bygningsmæssige forhold mv.

I rapporten omtalte jeg bl.a. en rapport vedrørende bygningssyn den 22. oktober 2003 hvoraf anstaltens planer med hensyn til vedligeholdelse fremgår. I direktoratets udtalelse af 10. april 2006 har direktoratet indledningsvis bemærket at anstalten har oplyst at der i foråret 2006 ville blive udarbejdet en ny samlet revideret flerårsplan for vedligeholdelsen mv. af anstalten. Planen ville blive udarbejdet på baggrund af det bygningssyn der er afholdt af kriminalforsorgens tilsynsførende arkitekt i januar 2006, og på baggrund af drøftelser med direktoratet, og anstalten ville i den forbindelse gennemgå vedligeholdelsesplaner, planer for udskiftning af inventar mv.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om en kopi af den reviderede plan som jeg går ud fra nu foreligger.

Jeg tilkendegav at ringmuren trængte til at blive renoveret. Da en istandsættelse af ringmuren indgik i anstaltens planer vedrørende vedligeholdelse og i et perimetersikringsprojekt, anmodede jeg om nærmere oplysninger om disse planer mv.

Anstalten har henvist til side 2, 2. afsnit, i en ansøgning af 15. august 2005 om centrale vedligeholdelsesmidler som anstalten har indsendt til direktoratet og har vedlagt i kopi. Det fremgår heraf at ringmuren i sommeren er blevet besigtiget af direktoratet, og at direktoratet skulle arbejde videre med et konkret forslag til renoveringen af ringmuren. Det oprindelige forslag til renovering er vurderet til at koste 12 millioner kroner i 2003-niveau. Direktoratets tekniske konsulent der er tilknyttet Sikkerhedsenheden, vurderede at en alternativ renovering i form af en ydre beklædning af muren i stedet for en total udskiftning med fordel kunne overvejes.

Direktoratet har oplyst at renovering af ringmuren er opført på direktoratets venteliste over bygge- og anlægsprojekter, og at projektet vil indgå i direktoratets prioritering af bygge- og anlægsmidlerne. Prioriteringen af anlægsmidlerne for 2006 var på tidspunktet for direktoratets udtalelse endnu ikke tilendebragt. Direktoratet har videre oplyst at der nu er etableret en yderligere sikring af området i form af et nyt trådhegn omkring anstalten.

Jeg har efterfølgende i anden sammenhæng modtaget et brev af 21. august 2006 fra Direktoratet for Kriminalforsorgen vedrørende prioritering af vedligeholdelsesmidlerne for 2006. Renovering af ringmuren i Anstalten ved Herstedvester indgår ikke heri.

Jeg har noteret mig det oplyste, og at vedligeholdelse af muren således fortsat er opført på ventelisten over bygge- og anlægsprojekter.

Jeg noterede mig at vinduer i bygning H, I og G skulle udskiftes som prioritet 1, og at vinduer i Barakken og Produktionsskolen skulle renoveres som prioritet 2. Jeg anmodede om oplysning om hvad bygning G er, og om nærmere oplysninger om planerne med hensyn til udskiftning af vinduer de nævnte steder. Jeg bad samtidig om nærmere oplysninger vedrørende vedligeholdelsesstanden af vinduerne på de afdelinger mv. som ikke er nævnt i bygningssynsrapporten (fra 22. oktober 2003), og om kopi af et påbud som Arbejdstilsynet havde udstedt.

Anstalten har oplyst at afdeling G oprindelig var en (somatisk) sygeafdeling, men nu indeholder kontorer, sygepleje mv., og at afdelingen som ikke huser indsatte, er beliggende i bygningens stueetage.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Med hensyn til vinduerne på afdeling H-I har anstalten oplyst at udskiftning heraf indgår i et projekt vedrørende istandsættelse/renovering af afdeling H-I. Der var blevet nedsat en projektgruppe som lige efter påsken 2006 skulle fremlægge deres forslag. Hvis de fornødne midler bevilges, ville der ske udskiftning af vinduerne i 2006.

For så vidt angår vinduerne i afdeling G, U og Produktionsskolen har anstalten oplyst at udskiftning heraf så vidt muligt vil ske efter behov, og forudsat at der bevilges midler hertil fra direktoratet. På de øvrige afdelinger vil vinduerne blive renoveret/udskiftet efter behov.

Anstalten har desuden vedlagt kopi af det nævnte påbud fra Arbejdstilsynet.

Direktoratet har oplyst at direktoratet den 27. januar 2006 har afholdt et møde i anstalten om istandsættelse/renovering af afdeling H-I, og at der på dette møde blev aftalt følgende:

- At anstalten i uge 5 skulle sende en liste til direktoratet (Ressourcestyringskontoret) med de forhold som anstalten ville bringe i orden snarest.
- At der skulle nedsættes en hurtigarbejdende projektgruppe med deltagelse af repræsentanter fra anstalten, Ressourcestyringskontoret, Straffuldbyrdelseskontoret og arkitektfirmaet Alex Poulsen som lige efter påske 2006 skulle forelægge et forslag om istandsættelse af afdeling H-I.
- At byggearbejdet i afdeling H-I sættes i gang i sommeren 2006 med henblik på færdiggørelse ultimo 2006.

Direktoratet har oplyst at direktoratet efterfølgende har modtaget en liste over de under pkt. 1 nævnte tiltag der skulle iværksættes snarest ("her-og-nu" forbedringstiltag), og direktoratet har vedlagt kopi af denne liste.

Med hensyn til udskiftning af vinduerne på afdeling H-I har direktoratet oplyst at direktoratet i 2006 vil give anstalten særbevilling til blandt andet udskiftning af vinduer på disse afdelinger.

Direktoratet har videre oplyst at direktoratet vil tage stilling til størrelsen af den særbevilling som anstalten skal tilføres når direktoratet har modtaget projektforslaget fra anstalten.

Direktoratet har i den forbindelse oplyst at anstalten i sit foreløbige projektforslag har forsøgt at indtænke og tilgodese psykiatriske såvel som sikkerhedsmæssige aspekter ved en istandsættelse af afdelingen. Sigtet med projektet er at hele afdeling H-I sættes ordentligt i stand, og at mine bemærkninger imødekommes. Endvidere vil istandsættelsen af afdeling H-I tage højde for sikkerhedsmæssige problemstillinger, bl.a. i forhold til svage versus stærke indsatte,

og at personalet skal være mere synligt og holde mere opsyn på den istandsatte afdeling.

Af det ovenfor nævnte brev af 21. august 2006 fremgår det at der er reserveret 5 mio. kr. til istandsættelse af afd. H og I.

Jeg har noteret mig det oplyste og indholdet af det vedlagte materiale, herunder "her-og-nu" listen. Jeg beder om underretning om det endelige projekt.

Ad punkt 3.1.1. Cellerne

Jeg noterede mig at det af anstaltens vedligeholdelsesplan fremgik at maling af cellerne på afdeling A, B, C og D ville finde sted i 2006.

Det fremgik desuden af anstaltens udskiftningsplan for celleinventar at afdeling C og D i løbet af år 2005 ville få udskiftet inventaret med nyt og gammelt renoveret inventar. Jeg bad anstalten om at underrette mig hvis planen ikke kunne overholdes.

Anstalten har oplyst at vedligeholdelsesplanen for så vidt angår bygning A-D har måttet revideres, dels på grund af et samlet projekt med installering af nye cellekald i hele anstalten som nu var under udførelse, og dels som følge af det ovenfor omtalte renoveringsprojektet vedrørende afdeling H-I. Renoveringen af bygning A-D vil derfor ikke kunne igangsættes i 2006.

Anstalten har endvidere oplyst at det har vist sig at der er nogle fejl/mangler i anstaltens udskiftningsplan for celleinventar. Desuden har det igangværende projekt om istandsættelse/renovering af afdeling H-I nødvendiggjort en revision af planerne.

På baggrund af ovennævnte ville anstalten derfor snarest udarbejde en revideret og helt ajourført oversigt/plan for udskiftning/renovering af såvel cellein-

ventar som inventar i de indsattes fællesrum. Til brug herfor ville alle celler og fællesrum blive gennemgået inden for de næste par uger, og anstalten ville herefter foretage en prioritering. Når den endelige plan foreligger, vil den blive sendt til direktoratet.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har oplyst at direktoratet vil sende planen til mig, når den er modtaget i direktoratet. Jeg har endnu ikke modtaget planen.

Direktoratet har videre oplyst at direktoratet har meddelt anstalten at direktoratet går ud fra at ødelagt inventar uafhængig af vedligeholdelsesplanerne udskiftes løbende, og at der laves de nødvendige småreparationer, for eksempel hvor gardiner mangler/er halvt nedrevet.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer modtagelsen af den nævnte plan.

Jeg anmodede anstalten om at oplyse hvorvidt den celle som jeg besøgte under inspektionen på afdeling B (celle 6), er repræsentativ for cellerne på denne afdeling.

Anstalten har oplyst at celle B 6 er i ringe stand og ikke udtryk for standarden på hele afdeling B, men at cellerne på denne afdeling generelt trænger til istandsættelse, jf. anstaltens oplysninger ovenfor vedrørende forsinkelse med vedligeholdelse på afdeling A-D.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har henvist til direktoratets bemærkninger ovenfor.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer som nævnt ovenfor den endelige plan for vedligeholdelse af belægningsafdelingerne i anstalten.

Det fremgår af drifts- og vedligeholdelsesplanen for anstalten at celler, kontorer og gange på afdeling H ville blive malet i løbet af år 2005. Det fremgår ligeledes af denne plan at cellernes linoleum vil blive udskiftet i 2006. For så vidt angår celleinventaret, fremgår det af udskiftningsplanen at inventaret på afdeling H er (eller skulle være) blevet udskiftet i år 2004 med nyrenoveret inventar fra afdeling K-L.

Jeg bad anstalten om at oplyse hvorvidt udskiftning af celleinventaret på afdeling H var blevet gennemført i overensstemmelse med planerne herom, og at underrette mig hvis planerne med hensyn til maling af celler mv. på denne afdeling ikke kunne overholdes.

Anstalten har henvist til at celleinventaret på afdeling H er med i renoveringsprojektet vedrørende afdeling H-I.

Anstalten har videre oplyst at der med øjeblikkelig virkning var iværksat nogle "her-og-nu" tiltag på afdeling H-I under hensyn til mine bemærkninger herom, jf. den vedlagte liste over sådanne tiltag. Anstalten har oplyst at disse arbejder er igangsat og går planmæssigt.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har præciseret at udskiftning af celleinventaret indgår i "her-og-nu" forbedringstiltagene. Direktoratet har videre bemærket at maling af cellerne på afdeling H indgår i det planlagte projekt for renovering af afdeling H-I.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I døren ind til celle 5 (en af de tidligere særligt sikrede celler) på afdeling D er der indkig. Under henvisning til at ombudsmanden tidligere har udtalt at der efter hans opfattelse kun må være indkigshuller i celler hvor der er behov for særlig observation af de indsatte, gik jeg ud fra at indkigshullet i denne celle 5

på afdeling D og den anden tilsvarende celle som jeg gik ud fra havde samme hul, samt andre celler som måtte have et sådant indkigshul, ville blive lukket. For en ordens skyld bad jeg dog om oplysning herom.

Anstalten har oplyst at de særligt sikrede celler er bygget med det formål at kunne huse indsatte med behov for observation på grund af deres status som meget flugttruede, jf. straffuldbyrdelseslovens § 63, stk. 4. I tilfælde hvor cellerne ikke benyttes til indsatte med denne status, benyttes de som almindelige celler.

Anstalten har videre oplyst at anstalten når cellerne i fremtiden benyttes som almindelige celler, vil blænde observationshullet.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Mine bemærkninger om lukning af hullerne i de særligt sikrede celler skyldtes det forhold at cellerne så vidt jeg forstod det, (normalt) ikke længere benyttes som særligt sikrede celler, men som almindelige celler. Med denne bemærkning har jeg noteret mig det oplyste om at hullerne i disse celler vil blive blændet når de benyttes som almindelige celler. Jeg går endvidere ud fra at der ikke er andre celler der har (ublændede) indkigshuller i døren.

Ad punkt 3.1.2. Gangarealer og fællesrum

Jeg bad anstalten om at oplyse hvorvidt det malerarbejde der ifølge drifts- og vedligeholdelsesplanen for anstalten skulle foregå på "gange, kontorer, celler" på afdeling H i løbet af år 2005, tillige omfattede maling af (begge) fællesrum.

Anstalten har oplyst at maling og nyt inventar i fællesrum på afd. H er omfattet af det ovennævnte projekt om istandsættelse/renovering af hele afdeling H-I. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg henstillede endvidere til anstalten at foranledige udskiftning af inventaret i fællesrummene på afdeling H, og jeg bad om underretning om hvad min henstilling gav anledning til.

Jeg bad samtidig anstalten om at overveje at lave planer for udskiftning af inventar i fællesrum. Jeg bad om underretning om resultatet af disse overvejelser.

Anstalten har oplyst at der vil blive udarbejdet en plan for udskiftning af inventar i fællesrum, jf. det oplyste under pkt. 3.1.1 om revision af udskiftningsplanen for celleinventar.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har tilføjet at nyt inventar til fællesrum på afdeling H er blandt de tiltag der iværksættes snarest, jf. den vedlagte kopi af listen over sådanne tiltag.

Jeg tager det oplyste om udskiftning af inventaret i fællesrummene på afd. H til efterretning. Jeg har i øvrigt noteret mig det oplyste.

Jeg bad under dette punkt tillige anstalten om at oplyse hvem der står for pudsning af vinduerne i de forskellige afdelingers fællesrum, og hvor tit det sker, samt resultatet af en undersøgelse som det fremgik at anstalten ville foretage med hensyn til mulighederne for at afhjælpe problemer med pudsning af vinduer udvendig.

Anstalten har oplyst at det er en af gangmændenes arbejdsopgaver at pudse vinduerne i fællesrummene. Afdelingspersonalet forventes at give gangmanden besked herom når det skønnes påkrævet. Når der er tale om udvendig vask af

vinduer på 1. sal, kræver det en funktionærs tilstedeværelse af hensyn til brugen af stige.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har oplyst at pudsning af vinduer ind- og udvendigt på afdeling H-I indgår i listen over tiltag der iværksættes snarest.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.1.3. Bade- og toiletfaciliteter

Det fremgik af drifts- og vedligeholdelsesplanen for anstalten at bad og toilet på afdelingerne A, B, C og D skulle males i 2005. Jeg bad anstalten om at underrette mig hvis tidshorisonten ikke kunne overholdes.

Anstalten har oplyst at afdelingerne A, B, C og D's baderum er malet i 2005, og direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg henstillede til anstalten at renovere baderummet på afdeling H og bad om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Jeg henstillede endvidere til anstalten på ny at overveje udskiftning af håndvasken i toiletrummet og at overveje yderligere renovering af rummet, og jeg bad om underretning om hvad der skete i den anledning.

Anstalten har oplyst at renovering af baderum og toilet på afdeling H er omfattet af projektet vedrørende istandsættelse/renovering af hele afdeling H-I. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Jeg anmodede anstalten om at oplyse nærmere om problemer med (underdimensionering af) kloakkerne i anstalten, og hvad der var sket eller ville ske med hensyn til udbedring heraf.

Anstaltens autoriserede kloakmester har oplyst at han med det eksisterende tegningsmateriale ikke kan finde steder hvor nettet er underdimensioneret. Han påpeger samtidig at nettet er fra 1935 og bærer præg af tidens tand. Der er udskiftet en del stikledninger således at systemet fungerer nogenlunde.

For en ordens skyld henledes opmærksomheden på at Albertslund Kommune har overtaget kloaksystemet begyndende ved den første brønd uden for selve bygningen (og altså ikke uden for ringmuren) således at anstalten kun har ansvaret for kloakken i bygningerne.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har samtidig oplyst at udskiftning af faldstammer i afdeling H-I indgår i projektet vedrørende renoveringen af disse afdelinger. For så vidt angår faldstammerne på afdeling K-O, afventer direktoratet anstaltens reviderede flerårsplan for vedligeholdelse.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg gik ud fra at anstalten ville opsætte flydende sæbe og engangshåndklæder og bad anstalten om at underrette mig når det var sket.

Anstalten har oplyst at flydende sæbe og engangshåndklæder er opsat i oktober 2005. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.2.1. Isolationsafdelingen

Jeg noterede mig at celler, kontorer og gange på afdeling I ville blive malet i løbet af år 2005, og at der samme år ville ske udskiftning af cellernes linoleum og celleinventaret. Jeg bad om underretning hvis tidshorisonten ikke kunne overholdes.

Anstalten har oplyst at spørgsmålet om maling, møbler og linoleum på afdeling I ligeledes er omfattet af projektet vedrørende istandsættelse/renovering af hele afdeling H-I. Nye døre er indkøbt, men afventer det samlede projekt. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad om en udtalelse vedrørende det forhold at der var en affaldspose over afløbsristen i den ene af observationscellerne på denne afdeling. Jeg sigtede her til at cellen anvendes til akutanbringelse af blandt andre indsatte som er selvmordstruede.

Anstalten har oplyst at indsatte i perioder urinerer i afløbet, og at plasticposen som der er vand i, bruges til at skylle urinen ud i afløbet. Anstalten har bemærket at de indsatte altid har mulighed for at benytte afdelingens toilet, men at de selv i enkelte tilfælde fravælger denne mulighed.

Anstalten har på direktoratets forespørgsel yderligere oplyst at posen selvfølgelig fjernes når der indsættes en selvmordstruet indsat i cellen. Anstalten har bemærket at der også indsættes udadreagerende og aggressive indsatte der ikke er selvmordstruede, i observationscellerne.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har meddelt anstalten at posen skal fjernes uanset om den indsatte vurderes selvmordstruet.

Jeg er enig heri og går ud fra at eventuelle poser i observationscellerne i overensstemmelse med direktoratets tilkendegivelse fremover altid fjernes inden der indsættes nogen i disse celler.

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt der var givet dispensation til indsættelse af et tv i observationscelle 6. Jeg anmodede desuden anstalten om at oplyse hvorvidt og i givet fald hvordan denne celle i øvrigt i sin indretning mv. afviger fra de andre observationsceller samt baggrunden herfor.

Anstalten har oplyst at anstalten af og til huser indsatte der kræver længere tids anbringelse i observationscelle, og at anstalten derfor har monteret tv i denne ene af observationscellerne. Dette er den eneste forandring der er foretaget ved cellen.

Direktoratet har oplyst at anstalten den 17. marts 2006 har ansøgt om dispensation til at indsatte fjernsyn i en observationscelle, og at anstalten i sin ansøgning har begrundet det med at anstalten jævnligt har indsatte der er psykisk syge og har behov for særlig intensiv observation. Nogle af disse indsatte er så psykisk skrøbelige at de ikke kan tåle at blive hensat i en celle uden adspredelsesmuligheder.

Endvidere har anstalten anført at det i tilfælde hvor det skønnes nødvendigt at indlægge en indsat på psykiatrisk afdeling, men der ikke er indikation for akut indlæggelse, kan vare dage før der sker indlæggelse. I andre tilfælde kan der være usikkerhed om hvorvidt der er behov for indlæggelse. I disse tilfælde er der behov for særlig observation, og fjernsyn kan i konkrete tilfælde nedsætte risikoen for selvmord eller forebygge forværring af tilstanden.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har givet tilladelse til det ansøgte på betingelse af at der i den konkrete sag sker en psykiatrisk vurdering af hvorvidt fjernsyn konkret vil have en gavnlig effekt for den indsatte, og at beslutningen

om indsættelse af fjernsyn træffes af inspektionen i hvert enkelt tilfælde. Inspektionen skal ved afgørelsen i særdeleshed lægge vægt på sikkerhedsmæssige hensyn. I observationscellerapporten skal der gøres notat om såvel psykiaterens vurdering som inspektionens begrundede afgørelse og sikkerhedsmæssige overvejelser. Det er endvidere en betingelse at anstalten ved indberetningerne til direktoratet anfører i hvilke sager der har været indsat fjernsyn i cellen.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ved afgørelsen om at give tilladelse til det ansøgte har lagt vægt på det af anstalten anførte, herunder anstaltens særlige klientel, og at anbringelser i observationsceller skal ske så skånsomt som muligt. Direktoratet har bemærket at anstalten på et tidligere tidspunkt burde have ansøgt om dispensationen.

Jeg har noteret mig det oplyste og har ingen bemærkninger til at direktoratet på de angivne betingelser har givet tilladelse til at der – efter en konkret vurdering i det enkelte tilfælde – kan sættes et tv ind i observationscellen til den indsatte. Jeg er enig med direktoratet i at anstalten burde have søgt om dispensation til dette forhold på et tidligere tidspunkt.

Jeg henstillede til anstalten at renovere badeforholdene på afdeling I og udskifte en håndvask på toilettet dette sted, og jeg bad om underretning om hvad der videre skete i den anledning.

Anstalten har oplyst at renovering af badet på afdeling I er omfattet af projektet vedrørende istandsættelse/renovering af hele afdeling H-I.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har desuden bemærket at udskiftning af håndvask og armaturet på toilettet på afdeling I indgår blandt de ”her-og-nu” forbedringer der skal ske på denne afdeling, jf. listen over disse forbedringer.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 3.2.2. Værksteder

Jeg anmodede anstalten om at oplyse nærmere om eventuelle overvejelser eller planer om udskiftning af inventar på værkstederne, herunder med hensyn til Montage-værkstedets stole. Jeg henviste i den forbindelse til at de indsatte i dette værksted udfører stillesiddende arbejde i flere timer om dagen.

Det fremgår af direktoratets udtalelse at anstalten over for direktoratet har oplyst at beskæftigelseslederen har besigtiget montageværkstedets stole til de indsatte, og at alle disse stole er indkøbt i perioden 2001-2005. Stolene ser ifølge anstalten pæne ud og er ikke defekte, men er måske lidt hårde at sidde på, hvorfor der efter anmodning udleveres puder til stolene.

Anstalten har bemærket at der ikke er tale om en billig stol, og har oplyst at anstalten ikke umiddelbart har planer om at udskifte stolene i montageværkstedet.

Direktoratet har henholdt sig hertil. Direktoratet har videre oplyst at direktoratet har bedt anstalten om at undersøge om de udleverede puder er nedslidte, og i givet fald skifte disse, og at anstalten telefonisk har oplyst at beskæftigelseslederen har meddelt montageværkstedet at dårlige og nedslidte puder skal udskiftes nu.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede endvidere om underretning om resultatet af anstaltens undersøgelse med hensyn til udsugning i Produktionsskolen.

Anstalten har oplyst at udsugning og ventilation i produktionsskolen er etableret i 2005. Anstalten har vedlagt kopi af anstaltens korrespondance med Arbejdstilsynet vedrørende dette forhold. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og indholdet af den nævnte korrespondance.

Luften i Bogbinderiet var (også) dårlig. Jeg bad anstalten om at oplyse om det er et generelt problem, og hvilke overvejelser som det i givet fald havde givet eller gav anledning til, herunder om problemet havde været omtalt i forbindelse med besøg af Arbejdstilsynet i dette værksted.

Anstalten har oplyst at problemet efter anstaltens opfattelse kan løses ved at åbne vinduerne af og til. Det fremgår af Direktoratet for Kriminalforsorgens udtalelse at beskæftigelseslederen har talt med personalet på værkstedet der har oplyst at der ofte åbnes vinduer for at få frisk luft på værkstedet. Der er en enkelt indsat der angiveligt har åndedrætsbesvær, men pågældende arbejder på medaljeværkstedet hvor der ikke ryges. Anstalten har tilføjet at der vil blive indført rygepolitik i hele beskæftigelsesområdet inden for de nærmeste måneder. Anstalten har videre oplyst at Arbejdstilsynet ikke på noget tidspunkt har påtalt dårlig luft i bogbinderiet. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.2.3. Fritidslokaler, skolen, biblioteket og kirken

Jeg omtalte direktoratets brev af 16. juni 2005 med orientering til fængslerne om at direktoratet har godkendt "Sdr. Omme-modellen" der skal indføres i alle fængslerne, og forventes at være indført i alle fængsler med udgangen af 2007. Jeg bad anstalten om at uddybe det oplyste under inspektionen om at anstalten var "koblet på Sdr. Omme-modellen".

Anstalten har oplyst at anstalten sammen med to andre fængsler skulle være overgået til "Sdr. Omme-modellen" i efteråret 2005, men at det nu først forventes at ske i andet kvartal 2006 fordi uddannelsen af instruktører er udskudt.

Direktoratet har henholdt sig til det oplyste og har supplerende oplyst at uddannelse af instruktører efter "Sdr. Omme-modellen" er sket i februar/marts 2006. Direktoratet har bemærket at årsagen til at uddannelsen af instruktører efter Sdr. Omme-modellen ikke som planlagt kom i gang i sidste kvartal af 2005, er at et af de fængsler der skulle have afgivet personale til uddannelsen, ikke kunne afse personale i det pågældende tidsrum. Derfor accepterede direktoratet at første hold blev udskudt til februar 2006.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I forbindelse med inspektionen i 1996 henstillede ombudsmanden at der skete udskiftning af skolens inventar, og den 2. januar 2003 underrettede direktoratet ombudsmanden om at udskiftning af inventar nu var sket. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt denne udskiftning skete med helt nyt inventar eller gammelt renoveret inventar, og om eventuelle planer med hensyn til udskiftning af det inventar som (allerede nu) var slidt.

Anstalten har oplyst at gammelt inventar er udskiftet med nyt i alle klasseværelser. To af de oprindelige borde er beholdt til pc-arbejdspladsen på gangen hvor deres størrelse ikke hindrer passage. Det fremgår af direktoratets udtalelse at anstalten i øvrigt har oplyst at bordene efter anstaltens opfattelse er ganske fine, men at de indkøbte kontorstole ikke har været af tilstrækkelig god kvalitet, hvorfor anstalten er begyndt at udskifte stolene. Der er udskiftet syv stole i 2005, og øvrige stole udskiftes efter den reviderede plan for udskiftning af celleinventar mv., jf. det under pkt. 3.1.1. oplyste om udskiftning af celleinventar. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.2.5. Besøgsafdelingen

I besøgslokalerne er der et skab til opbevaring af lagener og kondomer, men under inspektionen var samtlige skabe tomme. Jeg bad anstalten om nærmere at redegøre for hvilke rutiner personalet har i forbindelse med opfyldning af lagener og kondomer i besøgslokalernes skabe.

Anstalten har oplyst at der før hvert besøgsmodul foretages en gennemgang af samtlige besøgsrum, og ved mangel opfyldes der med et lagen og to kondomer. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede anstalten om at overveje hvordan besøgslokalerne kunne gøres mere indbydende, og jeg bad om underretning om resultatet heraf.

Anstalten har oplyst at anstalten ikke har til hensigt at forbedre de nuværende besøgsfaciliteter. Det skyldes at der skal indrettes en ny besøgsafdeling i den nuværende depotbygning, hvor der vil blive tale om væsentlige forbedringer af forholdene. Projektet om indretning af en ny besøgsafdeling (jf. nedenfor) indgår i anstaltens samlede prioritering. Anstalten var gået i gang med at indhente tilbud og forventede at starte på arbejdet i maj 2006. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og henviser til nedenfor for så vidt angår indholdet af dette projekt.

Anstalten oplyste under inspektionen at anstalten gennem flere år har ønsket en ny besøgsafdeling, bl.a. med besøgslejligheder, og at der forelå et projekt af ældre dato herom. Jeg bad om nærmere oplysninger om dette projekt.

Anstalten har oplyst at anstalten i sin tid indsendte et forslag til direktoratet om nybygning af en besøgsafdeling i tilknytning til porten. Der var tale om et projekt til 5-6 millioner kroner der bl.a. omfattede indretning af to ”lejligheder” hvor besøgende kunne overnatte. Dette projekt er imidlertid nu definitivt lukket efter at der er truffet beslutning om at indrette en ny besøgsafdeling, jf. besvarelsen ovenfor. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg nævnte at der hvis alle besøgslokaler benyttes samtidigt, kan afvikles i alt 175 besøg om ugen, og gik ud fra at der efter anstaltens opfattelse ikke var behov for flere end fem besøgslokaler. For en ordens skyld bad jeg dog anstalten om at oplyse om det var korrekt antaget.

Jeg modtog efterfølgende en henvendelse fra en borger der skrev at der var fejl i beregningen af det antal besøgsmoduler der er til rådighed. Jeg videresendte henvendelsen til anstalten der i et brev af 29. marts 2006 til den pågældende oplyste at det korrekte antal er 85 besøg om ugen.

Anstalten har som svar på mit spørgsmål ovenfor oplyst at det nuværende antal på fem besøgslokaler efter anstaltens opfattelse dækker behovet således at besøgende kan få besøgstid inden for en acceptabel tidsramme. Besøgsafdelingen har foretaget en opgørelse for perioden oktober 2004 - oktober 2005 (13 måneder), og heraf fremgår det at der har været i alt 4.437 besøgsmoduler til rådighed. Der har i perioden været 619 ledige moduler og 418 aflyste besøg. Anstalten har tilkendegivet at fejlen med hensyn til det antal moduler der er til rådighed til besøg, efter anstaltens opfattelse ikke ændrer på vurderingen af at det nuværende antal besøgslokaler dækker behovet.

Anstalten har videre oplyst at den nye besøgsafdeling foreløbig er planlagt til at indeholde fire besøgslokaler på 1. sal og et besøgslokale i stueetagen der vil

være handicapegnet. I forbindelse med udvidelsen af kapaciteten med seks pladser overvejer anstalten om det vil være praktisk muligt at indrette yderligere et besøgslokale på 1. sal.

Direktoratet har henholdt sig til det som anstalten har anført.

Ovennævnte borger klagede til Direktoratet for Kriminalforsorgen over anstaltens svar af 29. marts 2006. Klagen vedrørte navnlig det forhold at den nye besøgsafdeling ikke får flere besøgslokaler (og åbningstiderne, jf. herom pkt. 6.7.). Der er herved henvist til den skrivelse af 5. november 2004 som jeg omtalte i den endelige rapport (s. 32), hvori direktoratet har anført at der som egentlige forbedringer i de lukkede fængsler bør være et besøgslokale for hver 15-20 indsatte. (Anstalten ved Herstedvester har nu 133 pladser).

Jeg anmodede om underretning om direktoratets svar til den pågældende. Direktoratet har i brev af 21. september 2006 anset det for berettiget at anstalten mener at antallet af besøgsrum og besøgsmoduler dækker det faktiske behov for besøg, og at der ikke inden for de nuværende økonomiske rammer kan ske en udvidelse i antallet af besøgsrum eller af besøgstiderne. Direktoratet har under sagens behandling indhentet nyere oplysninger om udnyttelsen af besøgsmodulerne. Det fremgår heraf at der i perioden maj 2005 til april 2006 var en ledig besøgskapacitet på ca. 23 %, og at ca. 11 % af de bestilte besøg ikke blev gennemført enten på grund af udeblivelse eller aflysning. Direktoratet har ved sin afgørelse bl.a. lagt vægt på at der er ledig besøgskapacitet.

Jeg har noteret mig at anstalten overvejer mulighederne for at indrette yderligere et besøgslokale i den nye besøgsafdeling, og jeg beder om underretning om resultatet af anstaltens overvejelser.

Selv om der ikke ved etableringen af den nye besøgsafdeling bliver tale om et besøgsrum pr. 15-20 indsatte, har jeg på baggrund af det oplyste om udnyttel-

sen af besøgsmulighederne ikke grundlag for at henstille at der (via en særbevilling fra direktoratet) etableres flere besøgslokaler.

Hvis det endelig projekt afviger fra det foreløbige projekt, beder jeg om underretning herom.

Ad punkt 4.1. Arbejde mv.

Jeg anmodede om underretning om udfaldet af anstaltens overvejelser om at lukke Kuvertmageriet der ikke længere var rentabelt, og om eventuelle overvejelser eller planer om anden beskæftigelse til erstatning herfor.

Anstalten har oplyst at det er planen at der til afløsning for kuvertværkstedet skal oprettes et projektværksted kaldet "P2-værksted". Dette værksted der efter planen skulle åbne omkring 1. april 2006, skal producere letomsættelige produkter udført i træ, metal og glas. Det kan fx være udekøkkener og grill. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det blev under inspektionen oplyst at der var planer om eventuelt at omlægge (dele af) beskæftigelsen i anstalten. Jeg anmodede om nærmere oplysninger om hvad der videre skete vedrørende dette spørgsmål.

Anstalten har oplyst at der bortset fra det nye "P2-værksted" der skal tiltrække ca. 15 indsatte, ikke sker nævneværdige ændringer med hensyn til beskæftigelsen af de indsatte. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt det oplyste under inspektionen om en generel beslutning fra direktoratet om ikke at anvende akkord alene vedrørte Anstalten ved Herstedvester. Jeg bad tillige om oplysning om baggrunden for denne beslutning. Hvis det anførte i de interne regler om akkord ikke afspejlede de faktiske forhold i anstalten, gik jeg ud fra at det ville blive slettet i reglerne.

Anstalten har oplyst at anstalten ikke anvender akkordløn til de indsatte, men derimod bonus. Beslutningen herom er truffet i anstalten for at undgå for store lønforskelle blandt de indsatte. Anstalten har videre oplyst at anstaltens interne regler er blevet rettet i overensstemmelse hermed.

Direktoratet har henholdt sig hertil. Direktoratet har videre anført at begrænsningen i adgangen til at anvende akkordaflønning der fremgår af § 7 i beskæftigelsesbekendtgørelsen, gælder i alle institutioner. Direktoratet har i den forbindelse oplyst at det i AUF-betænkningen oprindeligt blev indstillet at alle individuelle akkorder skulle bortfalde. Ved implementeringen af AUF-betænkningen blev det imidlertid besluttet at bibeholde en begrænset adgang til at aflønne de indsatte ved akkord da en timeaflønning ikke skønnedes at være hensigtsmæssig i forbindelse med blandt andet de indsattes celledarbejde i arresthusene. For så vidt angår beslutningen om ikke at anvende akkord ved montagearbejde i Anstalten ved Herstedvester, men at anvende bonusordning, har direktoratet henvist til at den som anført er truffet af anstalten og ikke direktoratet.

Jeg har noteret mig det oplyste og har ingen bemærkninger til at anstalten med den anførte begrundelse ikke anvender akkord.

Det fremgik af anstaltens interne regler at anstalten forsøgsvis havde indført en ordning hvorefter den svageste gruppe indsatte kan kompenseres lønmæssigt for en begrænset arbejdssevne. Jeg anmodede om oplysning om erfaringerne

med denne forsøgsordning.

Anstalten har oplyst at ordningen anvendes meget sjældent, og at anstalten derfor ikke har ret mange erfaringer med ordningen. Anstalten har videre ifølge direktoratets udtalelse oplyst at anstalten agter at opretholde forsøgsordningen indtil videre. På de værksteder hvor lønkomensation kan forekomme, er der ingen værk mestre som erindrer at ordningen har været i brug. Det skyldes formentlig at reglen er gået i glemmebogen, men anstalten har nu erindret om ordningen. Nogle værksteder har oplyst at indsatte der går hjem fordi de har det psykisk dårligt (hvilket ret sjældent sker), ofte beholder deres arbejdspenge til normal arbejdstids ophør.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede anstalten om at oplyse nærmere om praksis for anbringelse af beskæftigelsesvægrende på afdeling D.

Jeg bad endvidere om oplysning om baggrunden for at cellen inden anbringelse på denne afdeling så vidt muligt skal tømmes for inventar, bortset fra stol og bord, og at den indsatte ikke må medbringe fx læsestof. Jeg henviste til at anbringelse af beskæftigelsesvægrende i særlig afdeling eller opholdsrum alene er en praktisk foranstaltning og ikke må have pønal karakter eller ske for at motivere de indsatte til at arbejde.

Anstalten har oplyst at der altid er personale på belægningsafdelingerne, bortset fra i barakken (afdeling U), og at anbringelse i en celle på afdeling D derfor ikke sker af sikkerhedsmæssige grunde.

Anstalten har videre oplyst at anstalten kun i meget få tilfælde – skønsmæssigt over for ca. fem indsatte i alt og kun i kort tid – har anvendt en celle på afdeling D i forbindelse med beskæftigelsesvægring. Før en indsat anbringes på afdeling D på grund af tilsidesættelse af beskæftigelsespligten, har den pågældende gentagne gange været forsøgt motiveret til at påtage sig beskæftigelse og har været ikendt bøder i henhold til anstaltens interne regelsamling (nr. 13-1, pkt. i), hvorefter der er et stigende bødeforløb for udeblivelse fra beskæftigelse som følger:

1. dag: 20 kr., 2. dag: 30 kr., 3. dag: 40 kr. samt bortfald af eventuelle tillæg og 4. dag: 60 kr. Ved udeblivelse 5. dag drøftes indsattes beskæftigelsesmæssige situation på dagligt møde i afdelingen. Indsatte kan udelukkes fra fællesskab ved længerevarende beskæftigelsesvægring (to dage eller mere), jf. beskæftigelsesbekendtgørelsens § 20, stk. 1 og beskæftigelsesvejledningens pkt. 17, 2. afsnit, 2. punktum.

Når forløbet med en indsat undtagelsesvist er kommet så langt – og det fortsat ikke er muligt at motivere den pågældende til beskæftigelse – kan den pågældende udelukkes fra fællesskab, jf. straffuldbyrdslovens § 63, stk. 1, nr. 3.

Som en mindre indgribende foranstaltning har anstalten indført en mulighed for at anvende en celle på afdeling D til opholdssted for den beskæftigelsesværende i arbejdstiden.

Indretningen er meget spartansk for at undgå at den indsatte sover hele dagen og vender om på dag og nat. Anstalten har ændret retningslinjerne således at den pågældende får tilladelse til at medtage en bog eller en privat avis.

Anstalten har supplerende over for direktoratet oplyst at en væsentlig årsag til at indsatte ikke ønsker at gå på arbejde, efter anstaltens opfattelse er, at de er aktive det meste af natten, fx med spil på PlayStation, og derfor ikke er motiverede til at gå på arbejde kl. 7.30. For at bryde denne cirkel, er rummet indrettet

uden madras således at den indsatte ikke blot sover videre og på den måde bytter om på dag og nat.

Anstalten har i den forbindelse bemærket at det er uhensigtsmæssigt når en indsat bytter om på dag og nat, dels fordi der så typisk er tale om støj om natten fra den pågældende, hvilket generer de medindsatte, og dels fordi det er umuligt for den indsatte at have en fornuftig kontakt med omgivelserne, herunder behandlerne. Derfor forsøger anstalten via anbringelsen på afdeling D i helt exceptionelle tilfælde at motivere den indsatte til at holde sig vågen om dagen.

Anbringelse i ”kederum” på afdeling D har i alt været brugt to gange i de ca. tre år, den har eksisteret; begge gange af kort varighed (3-6 timer).

Direktoratet har gengivet anstaltens udtalelse og har herefter anført følgende:

” ...

Spørgsmålet om placering af indsatte, der arbejdsvægrer, et andet sted end på egen stue, har tidligere (som bekendt) været aktuelt i forbindelse med flere af ombudsmandens inspektioner.

I sagen vedrørende ombudsmandens inspektion af Statsfængslet ved Sdr. Omme bad ombudsmanden statsfængslet om at oplyse, hvorfor arbejdsvægrende ikke kan have ophold på egen stue i arbejdstiden. Ombudsmanden bemærkede, at han var opmærksom på, at straffuldbyrdelesloven som alternativ til ophold i eget opholdsrum hjemler anbringelse af arbejdsvægrende på anvist sted i arbejdstiden (straffuldbyrdeleslovens § 64, stk. 1, nr. 2).

Fængslet henviste til oplysninger under inspektionen om, at det af sikkerheds- og ordensmæssige hensyn er nødvendigt at placere indsatte, der er arbejdsvægrende, på afdeling EM frem for på egen stue. Dette sker med hjemmel i § 64, stk. 1, nr. 2, i straffuldbyrdelesloven. Fængslet oplyste endvidere, at det ikke i personalebehandling er forudsat, at der skal være indsatte hjemme i afdelingerne i videre omfang i arbejdstiden, hvorfor den nødvendige orden og sikkerhed ikke kan opretholdes, hvis også de arbejdsvægrende tager ophold i afdelingerne. Hensynet til disse indsatte vejer ikke så tungt som hensynet til de syge, der har behov for ro i afdelingen.

Direktoratet henholdt sig hertil, og ombudsmanden noterede sig det oplyste og foretog ikke mere vedrørende dette.

Som det fremgår af ovenstående har anstalten oplyst, at anbringelsen i en celle på afdeling D ikke sker af sikkerhedsmæssige grunde, idet der altid er personale på belægsafdelingerne. Anstalten har desuden oplyst, at anbringelse i afdeling D har været anvendt meget få gange af kort varighed i løbet af de år, foranstaltningen har eksisteret.

Anstalten har i sin udtalelse desuden blandt andet henvist til § 20, stk. 1 i beskæftigelsesbekendtgørelsen og beskæftigelsesvejledningens pkt. 17, 2. afsnit, 2. pkt.

Af § 20, stk. 1, i beskæftigelsesbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 372 af 17. maj 2001) fremgår, at ud over de i §§ 18-19 nævnte reaktioner kan institutionen ved længerevarende beskæftigelsesvægring udelukke en person, der har beskæftigelsespligt efter § 1, fra fællesskab, jf. straffuldbyrdslovens § 63, stk. 1, nr. 3.

Af pkt. 17, 2. afsnit i den tilhørende vejledning (vejledning nr. 77 af 16. maj 2001) fremgår desuden følgende:

’En indsat, der udstår fængselsstraf eller forvaring, kan af sikkerhedsmæssige grunde udelukkes fra fællesskab ved længerevarende beskæftigelsesvægring. I praksis er en beskæftigelsesvægring anset for længerevarende, hvis den har varet længere end to dage. Denne mulighed må kun undtagelsesvist anvendes i de åbne fængsler.’

Det fremgår af straffuldbyrdsloven med kommentarer, at lovens § 64, stk. 1, nr. 2, skal ses i sammenhæng med lovens § 42 og lov-bemærkningerne hertil, hvorefter normalreaktionen ved beskæftigelsesvægring alene skal være af økonomisk karakter. Det er derfor forudsat, at institutionens bestemmelse om, at den indsatte skal opholde sig på særligt anvist sted i arbejdstiden, herunder eventuelt i en særlig afdeling for indsatte, som er udelukket for fællesskab, skal træffes ud fra ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, f.eks. fordi der ikke er personale på opholdsafdelingerne i arbejdstiden. Afgørelsen må derimod ikke træffes med pønalt sigte eller som pression for at få den indsatte til at påtage sig beskæftigelse.

Under henvisning hertil og til anstaltens udtalelse om, at anbringelsen i en celle i afdeling D ikke sker af sikkerhedsmæssige grunde, er direktoratet af den opfattelse, at en sådan anbringelse ikke er i overensstemmelse med ovenstående regler (og bemærkningerne hertil).

Direktoratet har gjort anstalten bekendt hermed og har samtidig anmodet anstalten om ikke længere at anvende anbringelse af en arbejdsvægrende indsat i en celle i afdeling D, medmindre dette sker ud fra ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn. Direktoratet skal desuden bemærke, at direktoratet ikke - ud fra de af anstalten anførte hensyn og under henvisning til oplysningerne om den spartanske indretning i cellen - anser anstaltens praksis med anbringelse i afdeling D, som en umiddelbar mindre indgribende foranstaltning end udelukkelse fra fællesskab efter straffuldbyrdelseslovens § 63, stk. 1, nr. 3.

For så vidt angår spørgsmålet om, at det anviste opholdssted (der ikke er den indsatte egen celle) ikke er udstyret med blandt andet en seng/madras, skal direktoratet bemærke, at der ikke i straffuldbyrdelsesloven eller de tilhørende administrative forskrifter findes bestemmelser om, at opholdsstedet skal være udstyret på en bestemt måde.”

Jeg er enig med direktoratet i at en anbringelse i en celle i afdeling D som den har været praktiseret (om end i meget få tilfælde) i anstalten, ikke er i overensstemmelse med de gældende regler på området. Jeg har noteret mig at direktoratet har anmodet anstalten om ikke længere at anbringe arbejdsvægrende i en celle i denne afdeling medmindre det sker af ordens- eller sikkerhedsmæssige grunde, og jeg foretager mig på denne baggrund ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 4.2. Undervisning

Jeg anmodede om anstaltens skriftlige bemærkninger vedrørende en klage fra talsmændene over manglende muligheder for uddannelse på højere niveau – som kan lade sig gøre i de andre lukkede fængsler. Jeg bad tillige direktoratet om en udtalelse herom.

Anstalten har oplyst at undervisning på et højere niveau end AVU's trin 2 kun er mulig såfremt den indsatte kan læse hf-fag i sin fritid, eller kan deltage i hf-undervisningen i Statsfængslet i Vridsløselille. Anstalten har endvidere oplyst at der er stor forskel på de indsatte ønsker om videregående uddannelse, bl.a. de håndværksmæssige, hvorfor der sjældent vil være indsatte nok til at etablere

undervisning på et højere niveau. Derudover har skolen økonomisk kun ressourcer til tre AVU-fag og specialundervisning. De indsatte domme er generelt lange hvilket medfører mulighed for et længerevarende udslusningsforløb. I forbindelse med udslusning kan uddannelsesønskerne oftest indfries ved under udstationering eller frigang fra åbent fængsel at deltage i den undervisning der udbydes i lokalsamfundet.

Anstalten har telefonisk overfor direktoratet videre oplyst at indsatte kun i enkelte, meget konkrete tilfælde får mulighed for selvstudium på cellen. Det er anstaltens opfattelse at de fleste indsatte der ønsker selvstudium, ikke har de fornødne forudsætninger herfor på grund af deres psykiske tilstand.

Direktoratet har taget det oplyste til efterretning med den tilføjelse at anstalten opfordres til at revidere informationsmaterialet til de indsatte således at indholdet i materialet ikke giver anledning til misforståelse vedrørende muligheden for at få selvstudium.

Uanset at de indsatte i Anstalten ved Herstedvester ikke har helt de samme muligheder som de indsatte i de andre lukkede fængsler for uddannelse på højere niveau, mener jeg ikke at jeg har grundlag for at foretage mig mere vedrørende dette forhold. Jeg har således noteret mig det af anstalten oplyste om baggrunden for at der ikke tilbydes undervisning i anstalten på højere niveau, men bemærker dog at jeg går ud fra at anstalten meget nøje overvejer ønsker om selvstudium i lyset af de manglende muligheder for uddannelse på højere niveau i anstalten. Jeg har endvidere noteret mig at direktoratet har opfordret anstalten til at revidere informationsmaterialet til de indsatte, og jeg anmoder om en kopi heraf når det er sket.

Det blev under inspektionen oplyst at der foruden almindelig skoleundervisning foregår værkstedsundervisning som et supplement til den ordinære AVU-undervisning. Jeg anmodede om nærmere oplysninger om denne undervisning.

Anstalten har oplyst at der ikke er tale om undervisning på værkstederne, men om ”værkstedsundervisning” som et supplement til den ordinære AVU-undervisning, jf. lovbekendtgørelse nr. 402 af 28. maj 2004 om voksenuddannelse mm. (§ 4, stk. 4).

Direktoratet har henholdt sig til det oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede desuden anstalten om at oplyse om der er venteliste til undervisning i anstalten.

Anstalten har oplyst at der sjældent er en egentlig venteliste da der er løbende aftaler med den indsatte om et senere begyndelsestidspunkt, typisk august eller januar hvor eksamensholdene begynder. Såfremt en indsat skal på et bestemt hold som er fyldt op, vil der kunne forekomme en venteliste. Muligheden for langtidsplanlægning er optimal idet flertallet af de indsatte udstår længere fængselsstraffe eller frihedsstraffe på ubestemt tid.

Direktoratet har henholdt sig til det oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Anstalten oplyste under inspektionen at anstalten havde fremsat ønske over for direktoratet om at få opstillet pc'er (uden internetadgang) på afdelingerne, men endnu ikke havde fået et egentligt svar herpå. Underhånden havde anstalten dog fået afslag fra direktoratet. Jeg anmodede direktoratet om at oplyse baggrunden for dette afslag, og om anstalten nu havde fået en egentlig tilbagemelding herom.

Direktoratet har oplyst at der efter de gældende regler i genstandsbekendtgørelsen ikke er hjemmel til at opstille pc'er på fællesskabsafdelinger i lukkede fængsler. Direktoratet har videre anført at spørgsmålet om udlevering af pc'er til indsatte i lukkede fængsler har været drøftet på møder mellem fængselsinspektørerne og direktoratet. Direktoratet har i den forbindelse henvist til direktoratets brev af 29. juni 2005 til ombudsmanden i en anden sag hvori direktoratet har orienteret om direktoratets videre tekniske og praktiske arbejde med hensyn til en eventuel lempelse af reglerne i genstandsbekendtgørelsen. Direktoratet har oplyst at en arbejdsgruppe i direktoratet har udarbejdet et forslag til hvordan en eventuel lempelse sikkerhedsmæssigt forsvarligt kan imødekommes, som skal drøftes på et kommende møde med fængselsinspektørerne.

I den nævnte sag oplyste direktoratet i brev af 7. marts 2006 at spørgsmålet var overgået til direktoratets Sikkerhedsudvalg der ville afgive betænkning i sommeren 2006.

Jeg har noteret mig det som direktoratet har oplyst i udtalelsen af 10. april 2006 i den foreliggende sag. Da spørgsmålet om adgangen til pc'er behandles generelt i den anden sag hvor direktoratet vil underrette mig om hvad der videre sker vedrørende dette spørgsmål, foretager jeg mig på det foreliggende grundlag ikke mere vedrørende spørgsmålet om opstilling af pc'er uden internetadgang på fællesskabsafdelinger i Anstalten ved Herstedvester.

Det tilføjes til orientering for anstalten at direktoratet i den nævnte sag telefonisk har oplyst at spørgsmålet om adgang til at anvende internettet i undervisningen (som Statsfængslet i Ringe rejste under min inspektion den 28. februar 2006 af dette fængsel) indgår i Sikkerhedsudvalgets behandling af sagen.

Jeg anmodede desuden anstalten om at oplyse om alle de ni pc'er som anstalten havde købt af direktoratet, er opstillet og anvendes til undervisning i skolen, og hvor og hvornår pc-undervisning som selvstudium foregår.

Anstalten har oplyst at de ni pc'er der er indkøbt, foreløbig er hensat på depot indtil der er givet tilladelse til opstilling på de tiltænkte pladser. Anstalten har videre oplyst at pc-selvstudium foregår en eftermiddag om ugen på skolens pc'er.

Direktoratet har oplyst at anstaltens skole har et tilstrækkeligt antal pc'er uden internetadgang til brug for de indsatte i undervisningen. De ni indkøbte pc'er der er hensat på depot, var tænkt opstillet på fællesskabsafdelingerne.

Direktoratet har i øvrigt henholdt sig til det af anstalten oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste.

På baggrund af det oplyste om at anstalten havde købt brugte pc'er af direktoratet, gik jeg ud fra at direktoratet havde videregivet alle de brugte pc'er som ombudsmandsembedet har givet direktoratet til brug i kriminalforsorgens institutioner, men for en ordens skyld bad jeg direktoratet om at oplyse om det var korrekt antaget.

Direktoratet har oplyst at de indkøbte brugte pc'er ikke stammer fra det parti pc'er som ombudsmandsembedet har givet direktoratet til brug i kriminalforsorgens institutioner, men at de derimod stammer fra direktoratets IT-kontors lager. Computerne fra ombudsmanden er hovedsageligt placeret i forskellige arresthuse.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.3. Fritid

Det blev under inspektionen oplyst at de indsatte i fritiden har mulighed for at spille musik i musiklokalet, men dog kun i begrænset omfang. Jeg anmodede

anstalten om at uddybe denne oplysning om begrænset anvendelse af musiklokalet.

Anstalten har oplyst at musiklokalet kan anvendes dels struktureret under medvirken af en musiklærer og dels til spontane fritidsaktiviteter såfremt afdelingspersonalet har tid. Anstalten har videre oplyst at anstalten i en længere periode har været uden musiklærer hvilket har begrænset anvendelsen af lokalet. En musiklærer er nu ansat, og undervisningen påbegyndes snarest.

Direktoratet har henholdt sig til det oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Anstalten har ikke noget fritidsudvalg, men de indsatte har etableret en kulturklub (Klub 1000) som dog ikke var aktiv på tidspunktet for inspektionen. Jeg bad om muligt anstalten om at oplyse årsagen til at denne klub ikke er aktiv, og om anstalten (af denne grund) havde overvejet at etablere et fritidsudvalg.

Anstalten har oplyst at Klub 1000's aktivitetsniveau er svingende, fra meget aktiv til nærmest stillestående og med stor udskiftning i bestyrelsen, dog altid med en formand som skolen har inddraget og samarbejdet med ved diverse arrangementer. Talsmændene og Klub 1000 har for år tilbage aftalt at Klub 1000 udgør fritidsudvalget sammen med skolen. Skolen indkalder til møder ved større omlægninger af fritiden eller ved Klub 1000's foranledning.

Direktoratet har henholdt sig til det oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste, men går ud fra at anstalten løbende overvejer om der – på trods af aftalen mellem talsmændene og Klub 1000 – bør etableres et egentligt fritidsudvalg.

Jeg bad tillige anstalten om til illustration at sende mig et eksemplar af en aktivitetsplan og oplyse nærmere om motivation af de indsatte til at deltage i fritidsaktiviteter.

Anstalten har vedlagt aktivitetsplan for uge 43 og 44 i 2005 og har oplyst at de indsatte motiveres til deltagelse ved personalet, herunder terapeuterne samt medindsatte. Informationer om fritiden finder samtidigt sted ved ophæng af fritidsskema og opslag om nye aktiviteter.

Direktoratet har henholdt sig til det oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste og indholdet af de vedlagte aktivitetsplaner.

Ad punkt 5.1.1. Købmandsordningen

Jeg bad anstalten om at oplyse mig om resultatet af det prøveköb som anstalten ifölge det oplyste foretog ca. 14 dage før inspektionen.

Anstalten har bemærket at der ikke var tale om prøveköb i januar 2005, men derimod om et datocheck som ikke gav anledning til bemærkninger. Anstalten foretog prøveköb i juni 2005 og konstaterede at købmandens priser var for høje i forhold til priserne i købmandens egen butik. Priserne er herefter blevet bragt i orden hvilket anstalten ved senere prøveköb har fået bekræftet. Anstalten har desuden bemærket at talsmandsgruppen senest på talsmandsmøde i oktober 2005 er orienteret om forløbet.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ved inspektionen bemærkede jeg at der var placeret kød og grøntsager, herunder uindpakkede grøntsager, i samme køleboks. Jeg bad anstalten om at undersøge hvilke regler der gælder vedrørende dette forhold, og meddele mig resultatet heraf.

Anstalten har oplyst at anstalten hos Levnedsmiddelstyrelsen (jeg går ud fra at anstalten mener Fødevarestyrelsen) har fået oplyst at grøntsager og kød der ligger i samme køleboks, enten skal adskilles med en skillevæg eller begge dele være indpakket i plastmateriale. Anstalten har desuden oplyst at anstalten vil indskærpe reglerne over for købmanden.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at den nævnte indskærpelse har fundet sted.

Ad punkt 5.1.2. Talsmandsordningen

Jeg anmodede om oplysning om hvor ofte de regelmæssige møder som fremover ville finde sted mellem ledelsen og talsmændene, ville blive afholdt og om kopi af referatet fra det seneste møde.

Anstalten har oplyst at det er aftalt med talsmandsgruppen at der indtil videre afholdes møde ca. hver 2. måned. Anstalten har endvidere oplyst at man ikke finder det hensigtsmæssigt at præcisere mødehyppigheden i talsmandsreglerne. Anstalten har vedlagt kopi af det seneste talsmandsmødereferat.

Direktoratet har anført følgende:

”Det fremgår af talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 5, at institutionens leder fastsætter nærmere regler om, hvor ofte der normalt skal ske drøftelser mellem institutionen og talsmændene.

Direktoratet vil derfor anmode anstalten om, at den normale mødehyppigheden fastsættes i talsmandsreglerne.”

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at anstalten har indføjet eller snarest vil indføje oplysning om den normale mødehyppighed i talsmandsreglerne i overensstemmelse med direktoratets tilkendegivelse.

Det fremgik af anstaltens regler om talsmandsordningen at valg af talsmænd overvåges af en funktionær der foretager optælling af stemmer, og ved opslag på afdelingerne giver skriftlig meddelelse om valgets udfald. Da dette ikke var i overensstemmelse med straffuldbyrdelseslovens § 34, stk. 2, sidste afsnit, gik jeg ud fra at de interne regler ville blive rettet, og jeg bad om underretning når det var sket.

Anstalten har oplyst at reglerne er ændret således at funktionæren sammen med repræsentanter for de indsatte foretager stemmeoptælling. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 5.1.3. Behandlernes ansvar over for generelle tiltag i anstalten og behandlingsrutiner

Jeg bad om kopi af referatet fra det næste møde mellem talsmændene og behandlerne.

Anstalten har vedlagt referat fra et møde den 1. juni 2005. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig at der har været afholdt møde den 1. juni 2005 og indholdet af dette møde.

Ad punkt 5.1.4. Udelukkelse fra fællesskab og anvendelse af disciplinærstraf

Jeg bad om nærmere oplysninger om baggrunden for at anstalten (med direktoratets godkendelse) ikke anvender strafcelle.

Anstalten har henvist til et notat af 17. november 2005 fra den administrerende overlæge.

Anstalten har endvidere anført at det senest i oktober 2004 da Juridisk kontor reviderede normalreaktionerne på områderne for narkotika, ulovlige dopingmidler og vold og trusler mod personalet, blev anført af direktoratet at Anstalten ved Herstedvester "hidtil har fraveget og også fremover vil dispensere fra de udmeldte normalreaktionsskemaer på grund af særlige klientel".

Det er i notatet fra den administrerende overlæge anført at anstalten modtager psykisk skrøbelige indsatte som ikke kan afsone i andre fængsler, og som har behov for psykiatrisk behandling. Det er anstaltens vurdering at det er kontraindiceret at anvende strafcelle over for disse indsatte da det i mange tilfælde kan være med til at forværre den psykiske tilstand.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste som ikke giver mig anledning til bemærkninger.

Jeg anmodede anstalten om at redegøre nærmere for bødeniveauet i anstalten. Hvis anstalten har en oversigt over normalreaktioner i anstalten, bad jeg tillige om en kopi heraf. Jeg bad desuden om direktoratets bemærkninger til anstaltens udtalelse vedrørende bødeniveauet i anstalten.

Anstalten har oplyst at anstalten i stedet for strafcelleanbringelse ikender høje bøder for grove forseelser der andre steder formentlig normalt vil blive afgjort med strafcelle.

Anstalten har vedlagt en kopi af anstaltens vejledende normalreaktioner i forbindelse med disciplinærstraf.

Direktoratet har bemærket at der er tale om vejledende bestemmelser som for overskuelighedens skyld er sat op i skemaform. Det fremgår således også af forsiden til vejledningen at der ved valg af sanktion bør tages et væsentligt individuelt hensyn til den enkelte indsatte personlige og afsoningsmæssige forhold og bevæggrunde for at have forbrudt sig mod regler der kan medføre disciplinærstraf.

Direktoratet har videre bemærket at anstalten har fastsat retningslinjer for bødeniveauet (fra 20 kr. til 250 kr.), hvilket er højere end det niveau som findes i de øvrige lukkede fængsler hvor tilsvarende forseelser sanktioneres med strafcelle.

Direktoratet har i den forbindelse bemærket at bødeniveauet netop skal ses i sammenhæng med det forhold at anstalten, under hensyntagen til klientellets særlige behov, ikke anvender strafcelle mens man dog samtidig finder det nødvendigt at opretholde et sanktionssystem som naturligvis må være graderet efter forseelsens art, hyppighed og karakter hvis sanktionssystemet skal give nogen mening. Hvor man i andre lukkede fængsler for eksempel anvender strafcelle i 5-7 dage for indsmugling af 5-10 gram hash, anvender man i Anstalten ved Herstedvester således bøde på 250 kr. for samme forseelse.

Direktoratet har udtalt at bødeniveauet ikke giver direktoratet anledning til bemærkninger idet en bøde må anses for at være en mindre indgribende og dermed også en mere hensigtsmæssig foranstaltning overfor anstaltens særlige klientel end strafcelleanbringelse selv om den højeste bøde næsten svarer til en

normal ugedusør på (for tiden) 278,25 kr., ekskl. kompetence- og stabilitetstilæg mv. Hertil kommer at de højeste bødestrafte kun anvendes i få sagstyper, herunder ved udeblivelse fra udgang i mere end 12 timer ved sidste udgang før løsladelse, ved indtagelse af hash eller hårde stoffer under udgang ved sidste udgang før løsladelse, indsmugling af 5-10 gram hash, og ved trusler mod personalet i gentagelsestilfælde mere end to gange inden for tre måneder.

Jeg har noteret mig det oplyste som ikke giver mig anledning til bemærkninger.

Jeg anmodede samtidig om udlån af de seneste 10 sager i 2004 vedrørende udelukkelse fra fællesskab og de seneste 10 sager i 2004 vedrørende anvendelsen af disciplinærstraf (bøde).

Anstalten har vedlagt kopi af de seneste 10 sager i 2004 vedrørende udelukkelse fra fællesskab og de seneste 10 sager i 2004 vedrørende anvendelse af disciplinærstraf (bøde).

Jeg har gennemgået de modtagne sager, og jeg har følgende bemærkninger hertil:

Fem af bødeforlægssagerne drejer sig om nægtelse af at afgive urinprøve, jf. straffuldbyrdelseslovens § 60 a. I et tilfælde blev der givet en bøde på 25 kr., i to tilfælde en bøde på 75 kr. i et tilfælde en bøde på 100 kr. og i det sidste tilfælde en bøde på 200 kr. I anstaltens normalreaktionsskema er det anført at normalreaktionen i sådanne tilfælde er en bøde på 100 kr., men hvis der er tale om samme forseelse to gange inden for tre måneder, er normalreaktionen 200 kr. Det fremgår ikke af den sag hvor bøden var på 200 kr. at der var tale om anden gang inden for tre måneder. Det fremgår heller ikke af de sager hvor bøden var under 100 kr. at der forelå formildende omstændigheder. For så vidt angår den sag hvor der blev givet en bøde på 25 kr., fremgår det af sagsfremstillingen at den indsatte ikke nægtede umiddelbart, men først efter at han hav-

de været udelukket fra fællesskab i godt en time, men det fremgår ikke om det har haft betydning for strafudmålingen. Hvis der på grund af de konkrete omstændigheder sker en fravigelse af normalreaktionen, bør det fremgå af rapporten.

I enkelte af bødeforlægssagerne mangler angivelse af dato for den indsatte accept af afgørelsen og angivelse af navnet på den der forkyndte forlægget.

I tre af sagerne om udelukkelse fra fællesskab mangler i rapporten en angivelse af retsgrundlaget for den trufne afgørelse. Jeg er bekendt med at der udarbejdes et notat både til sagen og til den indsatte. Jeg har (alene) modtaget de udskrifter der er udfærdiget til sagen.

Også i tre af rapporterne er det angivet at den indsatte har mulighed for aktindsigt i de dokumenter der ligger til grund for udelukkelsen. Sager om udelukkelse fra fællesskab er omfattet af bestemmelsen i forvaltningslovens § 9, stk. 4, der afskærer adgangen til aktindsigt i visse sagstyper. Bestemmelsen er dog ikke til hinder for at der gives aktindsigt som ”meroffentlighed”.

I fire tilfælde varede udelukkelsen fra fællesskab mere end en uge (henholdsvis 8 dage, 11 dage, 27 dage og, 37 dage). I førstnævnte tilfælde er der et notat om en ugentlig overvejelse efter 7 dage, jf. straffuldbyrdelseslovens § 63, stk. 7, hvorefter institutionen mindst en gang om ugen skal overveje spørgsmålet om helt eller delvis at bringe udelukkelsen fra fællesskab til ophør. I det andet tilfælde er der et notat om ugentlig overvejelse som er skrevet dagen efter ophøret (dvs. 12 dage efter udelukkelsen) hvori det er angivet at udelukkelsen ophørte dagen før. I det tredje tilfælde er første ugenotat skrevet 19 dage efter udelukkelsen fra fællesskab, og det næste 8 dage derefter (hvor udelukkelsen fra fællesskab ophørte). I det sidste tilfælde er første ugenotat skrevet 7 dage efter udelukkelsen, det næste 9 dage senere, det næste igen 11 dage senere og det sidste 10 dage efter (hvor udelukkelsen ophørte og den indsatte blev hensat i observationscelle).

Det er beklageligt at straffuldbyrdelseslovens § 63, stk. 7, ikke har været overholdt i alle tilfælde.

§ 6 i bekendtgørelsen om udelukkelse fra fællesskab indeholder regler om særlige tilbud til indsatte der har været udelukket fra fællesskab i mere end 14 dage. Jeg anmoder anstalten om at oplyse hvordan der er forholdt i relation til denne bestemmelse i de to tilfælde hvor udelukkelsen varede mere end 14 dage (j.nr. 2003/301/00247 og 2002/301/00076). Det bemærkes at det af rapporten vedrørende det sidstnævnte tilfælde fremgår at den indsatte (efter eget ønske) fik flere psykologsamtaler.

Jeg anmoder endvidere om oplysning om hvorvidt der i dette tilfælde hvor udelukkelsen varede 37 dage, er sket indberetning til direktoratet, jf. § 9 i bekendtgørelsen om udelukkelse fra fællesskab, og om direktoratet i den forbindelse har påtalt at der ikke er forholdt i overensstemmelse med straffuldbyrdelseslovens § 63, stk. 7, i denne sag. I bekræftende fald beder jeg om kopi af indberetningen og direktoratets svar til anstalten.

Af en liste som anstalten har vedlagt over sager om udelukkelse fra fællesskab i 2004, fremgår det at udelukkelsen fra fællesskab i et tilfælde som ikke indgår blandt de 10 seneste sager, varede i 141 dage. Jeg anmoder om tilsvarende oplysninger for denne sags vedkommende og om kopi af rapporten om udelukkelse fra fællesskab i sagen. Endvidere anmoder jeg om oplysning om hvorvidt den indsatte i dette tilfælde er tilbudt en særligt veludstyret celle og mulighed for udvidet besøg, jf. § 7 i bekendtgørelsen om udelukkelse fra fællesskab.

Ad punkt 5.1.5. Afgivelse af (rutinemæssige) urinprøver

Om der i det enkelte tilfælde på grund af en positiv urinprøve er grundlag for at inddrage udgang inden der foreligger svar fra Vestre Hospital, afhænger af en konkret vurdering. Ifølge en artikel i Nyt fra Kriminalforsorgen er praksis i de

enkelte fængsler ikke ensartet, og jeg gik derfor ud fra at direktoratet ville overveje om der på baggrund af det anførte i artiklen, burde foretages en nærmere undersøgelse af dette forhold. Jeg bad direktoratet om at underrette mig om resultatet af disse overvejelser.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Det er direktoratets opfattelse, at artiklen handler om forskellige problemstillinger. Fagforeningsrepræsentanten fra Statsfængslet i Jyderup udtaler sig således om sikkerheden af urintests i relation til sanktionsspørgsmålet uden at sondre mellem pønale og adækvate følger. Fagforeningsrepræsentanterne for henholdsvis Statsfængslet i Kragshoved og Møgelkær udtaler sig om, hvorvidt man dispenserer fra udgangsfrakendelse i tilfælde af, at en prøve konstateres positiv herunder ved inddragelse af udgangsformålet.

Følgende fremgår blandt andet af undersøgelsesvejledningens punkt 10:

’Når der foreligger en positiv pladetest, må det vurderes, om der er en sådan misbrugsfare, at udgang skal nægtes. Hvis bevisvurderingen, jf. formodningsreglen, fører til, at det må lægges til grund, at den indsatte har indtaget euforiserende stoffer, vil dette typisk medføre en formodning for, at der også er risiko for, at den indsatte vil indtage euforiserende stoffer under udgang og dermed misbruge udgangen. Hvis det besluttet, at udgang bør inddrages, kan dette ske, inden den konfirmative test foreligger. Hvis den indsatte står til at afvikle en § 31-udgang, må formålet med udgangen som hidtil indgå i vurderingen. Hvis den konfirmative test efterfølgende viser sig at være negativ, skal der tages stilling til, om den indsatte skal have tillagt en ekstra udgang på et senere tidspunkt.

For så vidt angår disciplinære reaktioner vil tidspunktet for, hvornår sanktionen skal ikendes afhænge af en konkret vurdering, hvori arten af sanktionen indgår. Hvis der er tale om gentagelsestilfælde, og anvendelse af strafcelle må forventes, må forhørslederen vurdere, om den positive pladetest sammenholdt med oplysninger om de tidligere sager har en sådan bevismæssig styrke, at spørgsmålet om ikendelse af strafcelle må anses for tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes afgørelse i sagen. Hvis der er tale om ikendelse af bødestraf skal resultatet af den konfirmative analyse som udgangspunkt afventes, idet retshåndhævelsesmæssige hensyn i disse tilfælde typisk ikke taler imod, at afgørelsen udsættes, indtil resultatet af den konfirmative analyse foreligger. Sager om ikendelse af bøde

kan dog i visse tilfælde anses for tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes afgørelse, f.eks. hvis der indgår andre tungtvejende bevismæssige omstændigheder i sagen, således at det må anses for uomtvisteligt, at den indsatte har indtaget euforiserende stoffer. Hvis den konfirmative analyse viser sig at være negativ, skal der tages stilling til spørgsmålet om eventuel erstatning eller tilbagebetaling.'

Spørgsmålet om institutionernes reaktionspraksis blev gjort til genstand for drøftelse på et såkaldt praksismøde i direktoratet den 10. marts 2005. På mødet, hvor samtlige fængsler deltog, var der således lejlighed til at få afklaret eventuelle tvivlsspørgsmål til de gældende retningslinjer.

Ligeledes blev praksis på området drøftet med fængselsinspektørerne på et møde den 30. marts 2005.

Spørgsmål vedrørende urinprøver drøftes i øvrigt løbende i en til dette formål nedsat styregruppe med blandt andet en repræsentant fra Dansk Fængselsforbund.

På baggrund af ovenstående har direktoratet ikke fundet grundlag for at iværksætte en særskilt undersøgelse som følge af den nævnte artikel i Fængselsfunktionæren, der er baseret på tre fagforeningsrepræsentanternes forskellige udsagn."

Jeg har noteret mig at praksis har været drøftet på møder med fængslerne, herunder inspektørerne, i marts 2005, og at spørgsmål om urinprøver i øvrigt drøftes løbende i den nævnte styregruppe. Jeg har på denne baggrund ingen bemærkninger til at direktoratet ikke mener at have grundlag for at foretage en særskilt undersøgelse heraf på baggrund af de udsagn der er fremkommet i den nævnte artikel i Fængselsfunktionæren.

Jeg gik ud fra at anstalten ville overveje om det var muligt at lade udelukkelse fra fællesskab i forbindelse med afgivelse af urinprøve foregå et andet sted end på afdeling I.

Anstalten har oplyst at det kun er på afdeling I at der er celler uden indlagt vand, og at udelukkelse fra fællesskab derfor kun kan ske der. Det skyldes at de

indsatte af hensyn til prøvens validitet kun må få vand i begrænset mængde under udelukkelse fra fællesskab.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 5.2.2. Tv-forholdene for de indsatte

Jeg bad anstalten om at oplyse nærmere om behandlingen af de indsattes anmodning om flere tv-kanaler. Jeg anmodede i den forbindelse om oplysning om eventuelle overvejelser eller muligheder for at udskifte nogle af de eksisterende kanaler (fx de tyske eller nogle af de tyske) med andre kanaler. Jeg bad desuden om anstaltens bemærkninger til det af talsmændene anførte om overskud på udlejning af tv-apparater og om oplysning om de udgifter der er forbundet med anstaltens tv-ordning.

Anstalten har oplyst at ændringerne i genstandsbekendtgørelsen for indsatte i de lukkede fængsler bl.a. har medført at anstalten har fået leveret et antal tv-apparater til udlejning til de indsatte. De nye tv-apparater har to års garanti, men derefter skal anstalten selv vedligeholde dem. Anstalten har desuden oplyst at det ser ud til at der er flere reparationer på de nye tv-apparater end der var på de gamle. Hvis der viser sig at være overskud i garantiperioden, vil det komme de indsatte til gode. Anstalten har på et talsmandsmøde i oktober 2005 givet talsmændene tilsagn om at de i givet fald vil få medindflydelse på anvendelsen af midlerne. Men først når der er gået et år fra indførelsen af de nye tv-apparater, vil anstalten kunne gøre op om der reelt er et overskud i ordningen.

Med hensyn til antallet af tv-kanaler har anstalten oplyst at dette spørgsmål fortsat overvejes, men er et økonomisk spørgsmål. Anstalten satser primært på at forbedre den tekniske kvalitet af signalerne fra de nuværende tv-kanaler.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Med den bemærkning at jeg går ud fra at spørgsmålet om eventuel udskiftning af kanaler indgår i anstaltens overvejelser om antallet af tv-kanaler, har jeg noteret mig det oplyste. Jeg beder anstalten om at underrette mig om resultatet af anstaltens overvejelser.

Ad punkt 5.3.1. Handleplaner

Ligesom de øvrige fængsler har Anstalten ved Herstedvester et resultatkrav i resultatkontrakten om at alle handleplaner skal være påbegyndt inden for 30 dage i forhold til målgruppe, at mindst 55 % handleplaner skal være med identificerede indsatsområder, og at mindst 50 % handleplaner skal være evalueret. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt disse mål var nået.

Anstalten har henvist til vedlagte bilag herom, herunder et bilag vedrørende resultater af handleplansvurdering, august 2005. Det er heri angivet at der var udarbejdet handleplaner i 90 % af i alt 10 udtrukne sager, at der var taget stilling til indsatsområder i 67 % af sagerne, og at 100 % af sagerne var evalueret. I et notat af 13. september 2005 fra anstaltens socialfaglige konsulent er det bl.a. anført at der ca. hver tredje måned sker en kontrol af hvorvidt handleplaner er udarbejdet og revideret rettidigt, og at der på en enkelt afdeling manglede flere handleplaner, men at de nu er udarbejdet. Det er herefter konsulentens opfattelse at målet er nået.

Det er i dette notat i øvrigt oplyst at det i maj 2005 er aftalt at der skal være øget fokus på handleplansarbejdet, og at der for så vidt angår indholdet af handleplanerne skulle være møde med direktoratet herom den 15. september 2005. Referat af dette møde er tillige vedlagt.

I udtalelsen har anstalten i øvrigt bemærket at direktoratets Controllerenhed i forbindelse med kontraktforhandlingerne den 25. oktober 2005 udtrykte tilfredshed med anstaltens resultater i handleplansvurderingen fra sommeren 2005.

Direktoratet har anført følgende:

”...

Direktoratet kan oplyse, at der blev udarbejdet en evaluering af handleplans-arbejdet på fængslerne i august 2005. Resultatet for Anstalten ved Herstedvester viser, at der er udarbejdet handleplaner i 90 % af sagerne. Der er identificeret indsatsområder i 67 % af handleplanerne og evalueret i 100 %.

Kravene til handleplanerne er skærpet i forbindelse med Anstalten ved Herstedvesters resultatkrav for 2006, således at målet for 2006 er:

- 100 % påbegyndte handleplaner inden for 28 dage i forhold til målgruppe
- Mindst 65% handleplaner, hvor der er taget stilling til indsatsområder
- Mindst 75% handleplaner er evalueret rettidigt
- I mindst 50% handleplaner er der sammenhæng mellem årsager til kriminaliteten og indsatsområder
- Mindst 50% handleplaner indeholder vurdering af klientens ressourcer

Direktoratet vil følge handleplansarbejdet tæt, med henblik på en sikring af, at der leves op til kravene. Det er derfor besluttet, at der i 2006 vil ske halvårslige evalueringer af handleplansarbejdet på alle fængsler.”

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig på baggrund heraf ikke mere vedrørende dette forhold.

Under den afsluttende samtale blev det oplyst at der i den følgende uge skulle være en temadag om indholdet af handleplanerne. Jeg anmodede om orientering om drøftelserne mv. på denne temadag.

Anstalten har oplyst at der på et møde den 26. maj 2005 drøftedes status på handleplaner, styrker og svagheder, og hvor der skulle sættes ind. Mødet mundede blandt andet ud i en aftale om det nævnte møde den 15. september 2005 med direktoratet.

På dette møde blev evalueringen af fængslets handleplaner gennemgået ligesom der blev sat fokus på indhold og kvalitet i handleplanerne med henblik på at forbedre disse yderligere. Referat af mødet er som nævnt ovenfor vedlagt.

Direktoratet har henholdt sig til ovenstående.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Idet jeg vedlagde kopi af de handleplaner som jeg modtog under inspektionen, anmodede jeg om direktoratets bemærkninger hertil i lyset af de om handleplaner gældende retningslinjer (cirkulære nr. 166 af 29. juni 2001 og vejledning nr. 155 af 29. juni 2001).

Direktoratet har udtalt at de fremsendte handleplaner efter direktoratets opfattelse indholdsmæssigt er tilfredsstillende i lyset af de gældende retningslinjer. Direktoratet har henvist til det nedenfor anførte.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad desuden om anstaltens og direktoratets bemærkninger til det af talsmændene anførte om manglende og mangelfulde handleplaner.

Anstalten har bemærket at der i det seneste år har været meget opmærksomhed på handleplansarbejdet hvilket har bevirket at handleplaner stort set udarbejdes til tiden. Vedrørende mangelfulde handleplaner er der, og vil der også fremover, være fokus på en forbedring af indholdet i planerne ligesom der til stadighed fokuseres stærkt på opfyldelse af det tidsmæssige krav om udfærdigelse af handleplaner indenfor 28 dage. Anstalten har videre bemærket at det af handleplansvejledningen fremgår at handleplaner kan have meget varierende omfang, såvel den beskrevne del af planen som vurderingen og den indsats der

er påkrævet. Det fremgår desuden af handleplansvejledningen at en handleplan vedrørende en langtidsafsoner oftest vedrører afsoningsforhold, og først et stykke ind i afsoningen gradvist omfatter forhold der har betydning for tiden efter løsladelsen. Ofte vil de indsatte på Anstalten ved Herstedvester være belastede indsatte med meget lange domme hvor en handleplan i lang tid kan munde ud i ganske små beslutninger og aftaler, fx at en indsat skal arbejde med at blive bedre til at passe sit job, at tale jævnligt med psykolog eller lignende.

Direktoratet har tilsluttet sig ovenstående og har tilføjet at resultatkravene for 2006 er skærpet i forhold til udarbejdelsen af handleplaner ligesom direktoratet halvårligt vil evaluere hvorvidt fængslerne opfylder kravene.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Jeg var bekendt med at fængslerne i forbindelse med udarbejdelsen af en rapport fra september 2004 skulle indsende 25 % af deres handleplaner for at direktoratet kunne give individuelle tilbagemeldinger og inddrage resultaterne i fængslernes resultatkrav. Jeg bad om underretning om tilbagemeldingen til Anstalten ved Herstedvester.

Anstalten har vedlagt kopi af direktoratets tilbagemelding i brev af 7. oktober 2004. Direktoratet har udtalt at direktoratet ikke har yderligere bemærkninger.

Jeg har noteret mig indholdet af denne tilbagemelding og foretager mig på baggrund af ovenstående oplysninger om den forbedring der siden da er sket med hensyn til udarbejdelsen af handleplaner, og den fokus der fortsat er på dette område, ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 6.1. Overbelægning/venteliste

Jeg bad om oplysning om ventetiderne for overførsel til Anstalten ved Herstedvester og hvilke overvejelser/initiativer der måtte have været i den anledning.

Det fremgår af (bl.a.) anstaltens udtalelse at kapaciteten er øget med 6 pladser fra den 1. januar 2006. Anstalten har i øvrigt bekræftet at ventetiden til anstalten har været lang. Anstalten har oplyst at anstalten har deltaget i et udvalg der har arbejdet med forslag til nedbringelse af ventelisterne, jf. i øvrigt direktoratets udtalelse nedenfor. Anstalten har desuden oplyst at man forsøger at foretage en skrappe visitation og meget grundig vurdering af hvilke personer der skal sættes på ventelisten ud fra behov om psykiatrisk/psykologisk hjælp. Anstalten har løbende øje for at indsatte der afsoner i anstalten og ikke længere skønnes at have behov for psykiatrisk/psykologisk behandling, kan videreføres til andet lukket fængsel.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har herudover oplyst at der den 24. januar 2006 var seks personer der ventede på overførsel til/indsættelse i fællesskabsafdeling i Anstalten ved Herstedvester. Disse seks havde per 24. januar 2006 gennemsnitligt ventet på indsættelse i anstalten i 2 måneder og 3 uger. Direktoratet har bemærket at dette som nævnt er en stigning i forhold til tidligere, og at det bl.a. skyldes en stigning i antallet af akutte/halvakutte indsatte hvilket forlænger venteperioden for den gruppe der står på venteliste. Desuden er tendensen at den gruppe der indsættes på anstalten, har længere straffe end tidligere hvilket betyder et lavere flow og dermed en yderligere forøget ventetid for den gruppe der står på venteliste til anstalten.

Herudover har direktoratet oplyst at det ovennævnte udvalgsarbejde om nedbringelse af ventetiderne til Anstalten ved Herstedvester er afsluttet, og at det er besluttet at etablere en venteafdeling i Arresthuset i Vejle for ventere til Anstalten ved Herstedvester med tilbud om psykiatrisk/psykologisk hjælp. Per 1. marts 2006 er der i dette arresthus oprettet 10 pladser for ventere til Anstalten

ved Herstedvester. Implementeringen af en strammere visitationsordning forventes desuden at kunne reducere ventelisten med 5-10 ventere om året. Det overvejes desuden at etablere en udslusningsinstitution i en eksisterende pension i Københavnsområdet for at aflaste Anstalten ved Herstedvester. Derudover forventes kapacitetsudvidelsen per 1. januar 2006 ligeledes at nedbringe ventetiden.

Jeg har noteret mig det oplyste. Det tilføjes at jeg er bekendt med justitsministerens svar af 13. oktober 2005 vedrørende visitationsordningen for seksualforbrydere hvori bl.a. er omtalt tiltag med henblik på at nedbringe ventetiden til anstaltens visitationsafdeling.

Jeg beder om underretning om resultatet af overvejelserne med hensyn til at etablere en udslusningsinstitution.

Ad punkt 6.2. Særlige behandlingsprogrammer mv.

Jeg anmodede om en uddybning af det anførte på kriminalforsorgens hjemmeside om at de indsatte på de psykiatriske afdelinger "af den ene eller anden grund ikke kan modtages på hospital", herunder oplysning om hvorvidt og i givet fald hvor ofte det forekommer at indsatte fra disse afdelinger senere overføres til hospital (midlertidigt eller permanent), jf. straffuldbyrdelseslovens § 78.

Anstalten har oplyst at det der var anført på kriminalforsorgens hjemmeside, om at anstalten modtager psykotiske eller grænsepsykotiske indsatte som af en eller anden grund ikke kan modtages på hospital, var ukorrekt, og at hjemmesiden er korrigeret. Anstalten har i den forbindelse bemærket at fængslerne efter gældende regler ikke må modtage indsatte der er psykotiske. Psykotiske indsatte bliver altid videresendt til det psykiatriske behandlingssystem. Til tider er der en ikke ubetydelig ventetid på overførsel til psykiatrisk hospital af pladsmæssige årsager. Anstalten har endvidere oplyst at der den 17. november 2005

var ni indsatte anbragt på psykiatriske afdelinger i henhold til straffuldbyrdelseslovens § 78.

Direktoratet har henholdt sig til det oplyste med bemærkning om at direktoratet dog har forudsat at anstaltens formulering ”psykotiske indsatte bliver altid videresendt til det psykiatriske behandlingssystem” skal tages med et vist forbehold. Direktoratet har herved navnlig henvist til at der – fx i tilfælde hvor der ikke er behov for akut indlæggelse – kan gå nogen tid inden indlæggelse sker ligesom en psykotisk og forbigående ekstraordinært farlig indsatte som ikke kan overføres til en almindelig psykiatrisk afdeling, når visse betingelser er opfyldt helt undtagelsesvist kan tvangsbehandles kortvarigt i anstalten, jf. straffuldbyrdelseslovens § 45, stk. 2, og bekendtgørelse nr. 852 af 16. oktober 2002 om tvangsbehandling af visse indsatte i Anstalten ved Herstedvester (tvangsbehandlingsbekendtgørelsen).

Jeg har noteret mig det oplyste.

Af anstaltens resultatkontrakt fremgik det at et projekt med reflekterende samtaler skulle videreføres i 2005, og at anstalten skulle redegøre for status efter henholdsvis et halvt og et helt år. Jeg anmodede om underretning om anstaltens redegørelser til direktoratet og direktoratets stillingtagen hertil til sin tid.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

For så vidt angår reflekterende samtaler bemærkes det, at resultatkontraktkonceptet er ændret fra og med 2005. I første omgang var der - som det fremgik af kontrakten - lagt op til rapportering ved halvår og helår på en række resultatkrav, men det vurderedes, at en rapportering i juni ville indebære overdrevent bureaukrati i forhold til udbyttet, da der allerede skulle rapporteres igen inden eller på kontraktforhandlingen i efteråret. Derfor meddelte direktoratet fængslerne, at der ikke skulle rapporteres ved halvår, bortset fra på ganske enkelte krav.

Til forberedelsen af kontraktforhandlingen for 2006 har anstalten den 10. oktober 2005 indsendt status for gennemførelse af reflekterende samtaler. Anstalten oplyste, at der frem til 15. september var gennemført 115 samtaler [det korrekte tal er 95; min bemærkning]. Samlet har rundt regnet 13 indsatte deltaget i projektet og fra medarbejderside deltager 13 fængselsfunktionærer og 6 civile medarbejdere (socialrådgiver, terapeut eller præst). Anstalten har senere uddybet dette med at i alt 32 samtaler har været aflyst heraf 18 af ansatte (fx på grund af sygdom), 11 af indsatte, samt 3 af ikke-registrerede årsager.

Reflekterende samtaler indgår efter anstaltens ønske også som lokalt mål i anstaltens resultatkontrakt for 2006.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.3. Euforiserende stoffer, alkohol og mobiltelefoner

Jeg anmodede anstalten om at oplyse nærmere om eventuelle problemer med hensyn til alkohol og mobiltelefoner blandt de indsatte i anstalten.

Anstalten har oplyst at anstalten ikke har nævneværdige problemer med alkohol i relation til de indsatte. Få gange om året bliver der fundet hjemmebryg under visitationer. Dosering af antabus sker normalt kun i forbindelse med afvikling af udgange eller andet fravær fra anstalten og kun efter lægeordination.

Anstalten har endvidere oplyst at der siden januar 2003 er fundet tre mobiltelefoner blandt de indsatte.

Direktoratet har henholdt sig til det af anstalten anførte.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.4. Vold og trusler

Det fremgik af anstaltens resultatkontrakt for 2005 at anstalten skulle udarbejde og iværksætte en plan for forebyggelse af vold og trusler mod ansatte når direktoratets udmelding vedrørende en indstilling fra en projektgruppe forelå. Når anstalten havde udarbejdet denne plan, bad jeg om en kopi af planen.

Anstalten har vedlagt kopi af planen (af 2. november 2005).

Jeg har noteret mig at planen er udarbejdet og indholdet heraf (hvoraf blandt andet fremgår at de reflekterende samtaler efter anstaltens opfattelse uden tvivl har en indvirkning på forebyggelsen af trusler fra de indsatte som deltager eller har deltaget i ordningen).

Ad punkt 6.6. Bøger og aviser

Jeg bad anstalten om at oplyse nærmere om omfanget af bøger på andre sprog i biblioteket, herunder hvilke sprog der er repræsenteret.

Anstalten har oplyst at biblioteket har en stationær samling af bøger på engelsk og et mindre depot af tyrkiske og arabiske bøger. Der holdes desuden to engelsksprogede tidsskrifter. Endvidere hjemtages der bøger på udenlandsk til videre udlån via Albertslund bibliotek eller Indvandrerbiblioteket. Der er folde-re på biblioteket fra Indvandrerbiblioteket på flere sprog. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Idet jeg går ud fra at det dækker de indsattes behov, har jeg noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede anstalten om at oplyse hvilke aviser anstalten stiller til rådighed for de indsatte (ved udlevering på afdelingerne), og om aviserne findes i et antal der svarer til antallet af afdelinger i anstalten.

Anstalten har oplyst at der på hverdage indkøbes to eksemplarer af Politiken, fem eksemplarer af BT og seks eksemplarer af EkstraBladet. I weekenden købes to eksemplarer af Jyllandsposten, tre eksemplarer af BT, og otte eksemplarer af EkstraBladet. Anstalten har videre oplyst at alle indsatte har adgang til at læse to aviser efter eget valg. Direktoratet har henholdt sig til det oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad anstalten om at oplyse hvilken udenlandsk avis der stilles gratis til rådighed for de udenlandske indsatte, og om denne ligesom de danske aviser lægges ud på (alle) afdelingerne. Jeg anmodede også anstalten om at oplyse nærmere om andelen af udenlandske indsatte.

Anstalten har oplyst at der fra internettet printes aviser på forskellige sprog alt efter behov, pt. en arabisk og en pakistansk avis via folkebibliotekernes indgang: www.finfo.dk.

Anstalten har videre over for direktoratet oplyst at tre udenlandske statsborgere den 2. januar 2006 afsonede i anstalten, og at antallet af udenlandske afsonere er konstant lavt.

Direktoratet har henholdt sig til det oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.7. Telefonering og besøg

Jeg gik ud fra at det var en fejl at der blandt de interne regler som jeg havde modtaget, var et udkast vedrørende telefonsamtaler, og at anstalten på denne baggrund ville foranledige at det udgik.

Anstalten har bekræftet at det var en fejl og har oplyst at udkastet nu er fjernet.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I udkastet var det bl.a. anført at der højst kan gives tilladelse til at telefonere til fire i forvejen godkendte numre. Idet denne ordning ikke genfindes i de gældende regler, synes den enten ikke at være gennemført eller ikke længere at være gældende i anstalten. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt det forholder sig sådan.

Anstalten har ikke besvaret dette spørgsmål, men har som nævnt oplyst at udkastet ikke gælder.

Jeg går på denne baggrund ud fra at den nævnte ordning ikke er gældende i anstalten.

Af husordenen for afdeling Q fremgik det at indsatte kunne foretage opkald fra afdelingens telefonboks når tilladelse fra anstalten var givet, og at afdelingspersonalet kunne give tilladelse til telefonopkald i akutte situationer/tilfælde. Jeg anmodede om oplysning om baggrunden for denne særregel, og hvorvidt den var i overensstemmelse med straffuldbyrddelseslovens § 57.

Anstalten har oplyst at reglerne tidligere blev administreret således, og at man beklageligvis har overset at denne bestemmelse skulle rettes. Anstalten har vedlagt kopi af side 4 i en revideret husorden for afdelingen.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg gengav oplysninger fra direktoratet i en konkret sag om priserne for opkald fra telefonboksene på fængslerne, herunder om en pressemeddelelse fra IT- og Telestyrelsen om sænkning af den pris som mobilselskaberne opkræver for at sende samtaler fra andre selskaber videre til egne kunder. Direktoratet havde anført at denne sænkning forventedes at indebære at det bliver billigere at ringe fra fastnettelefoner til mobiltelefoner, og således også ville komme de indsatte til gode, samt at direktoratet ville følge op på dette spørgsmål. Jeg anmodede direktoratet om at underrette mig om denne opfølgning. Jeg bad ligeledes direktoratet om at underrette mig om hvad der videre skete med hensyn til spørgsmålet om overskudsdeling som direktoratet havde oplyst at direktoratet ville tage op med TDC.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Direktoratet kan oplyse, at der den 24. januar 2006 er truffet afgørelse af IT- og Telestyrelsen om sænkning af mobiltermineringsprisen. Kopi af styrelsens pressemeddelelse vedlægges til orientering.

Direktoratet kan oplyse, at direktoratet i november 2005 afholdt et møde med repræsentanter fra TDC med henblik på at drøfte selskabets takster for telefonering fra mønt- og korttelefoner i Kriminalforsorgens institutioner. Direktoratet nævnte i den forbindelse IT- og Telestyrelsens annoncerede indgreb mod mobiltermineringsprisen.

TDC lovede at undersøge mulighederne for en nedsættelse af taksterne på opkald til udlandet, som talsmændene i de lukkede fængsler særligt har kritiseret.

Direktoratet har endnu ikke modtaget et oplæg fra TDC.

Det kan endvidere oplyses, at direktoratet har besluttet, at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal evaluere de hidtidige erfaringer med mønt- og korttelefoner i fængslerne.”

I forbindelse med min inspektion den 28. februar 2006 af Statsfængslet i Ringe rejste såvel dette fængsel som talsmændene spørgsmålet om takster for opkald fra telefonboksene i fængslerne.

Da dette spørgsmål er relevant for de indsatte i alle (de lukkede) fængsler, udskilte jeg spørgsmålet til en særskilt sag som jeg har rejst af egen drift, og meddelte i brev af 20. april 2006 til direktoratet i denne sag med kopi til Anstalten ved Herstedvester at jeg ikke foretog mig mere vedrørende telefonordningen i sagen om min inspektion af Anstalten ved Herstedvester, men fortsætter behandlingen af dette spørgsmål på egen driftsagen.

I brevet af 20. april 2006 noterede jeg mig det af direktoratet oplyste i udtalelsen af 10. april 2006 i den foreliggende sag om inspektionen af Anstalten ved Herstedvester, herunder om at der nu er nedsat en arbejdsgruppe. Jeg har anmodet direktoratet om at sende mig en kopi af arbejdsgruppens kommissorium og at underrette mig om det videre arbejde i arbejdsgruppen. Jeg har samtidig anmodet om underretning når der foreligger en afklaring med hensyn til spørgsmålet om nedsættelse af taksterne for opkald til udlandet og om overskudsdeling – som ikke er omtalt i direktoratets brev af 10. april 2006.

Jeg foretager mig således ikke mere vedrørende telefonordningen i sagen om min inspektion af Anstalten ved Herstedvester.

Af de interne regler om besøg fremgår det bl.a. at besøgende fra Sjælland kan bestille tid til besøg 7 dage frem, mens besøgende fra resten af landet (kun) kan bestille tid til besøg 14 dage frem. Jeg anmodede om oplysning om baggrunden for denne forskel.

Anstalten har oplyst at anstalten nu har ændret proceduren så der ikke er en tidsbegrænsning for bestilling af besøg, og at det gælder for alle pårørende uanset bopæl. Anstalten har videre oplyst at den tidligere ordning var begrundet i et ønske om positiv særbehandling af besøgende der kom langvejs fra. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det fremgår videre af de interne regler at der kan rettes henvendelse til besøgsafdelingen om ledige besøgsmoduler samme dag, hvorimod aflyste besøgstider/moduler ikke må besættes af andre indsatte besøgende. Jeg anmodede om oplysning om baggrunden herfor.

Anstalten har oplyst at reglen er indført for at forhindre at ”stærke” indsatte ”pålægger” svage indsatte ikke at modtage besøg på de efterfølgende moduler således at de ”stærke” indsatte kan presse sig til ekstra besøgstid.

Anstalten har videre oplyst at besøgsafdelingen er postbesat med faste fængselsfunktionærer der har et grundigt kendskab til både indsatte og deres pårørende, og at besøgspersonalet i de enkelte tilfælde vurderer hvorvidt der er tale om misbrug. Er det efter deres vurdering ikke tilfældet, tildeles den indsatte et ekstra modul hvis det er ledigt.

Anstalten har videre oplyst at det ofte er de besøgende der ikke ønsker forlænget besøgstid, og beder personalet sige til den indsatte at der ikke er plads til et ekstra modul, for derved at undgå at give den indsatte den reelle begrundelse.

Anstalten har tilføjet at der i perioden fra oktober 2004 - oktober 2005 i 87 tilfælde er givet tilladelse til dobbelte besøg.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste – som så vidt jeg forstår det udelukkende drejer sig om forlængelse af besøg hvis det næste modul ikke er optaget. Mit spørgsmål sigtede til begrundelsen for forskellen i reglerne med hensyn til besættelse af ledige, dvs. ubesatte, moduler samme dag og besættelse af aflyste moduler, dvs. moduler der var besatte, men nu er blevet ledige, fx fordi den besøgende har ringet og sagt at vedkommende ikke kommer alligevel. Jeg anmoder om oplysning om hvorvidt der vil kunne gives tilladelse til et besøg samme dag (til

en besøgende som ikke i forvejen har booket en tid denne dag) hvis der som følge af aflysning er blevet et besøgsmodul ledigt.

Den under pkt. 3.2.5. omtalte klage til direktoratet fra en borger omfattede som nævnt dette sted tillige en klage over åbningstiderne for besøg i anstalten, herunder efter åbningen af den nye besøgsafdeling. Anstalten har i brevet af 29. marts 2006 til den pågældende og i en udtalelse af 19. juni 2006 til direktoratet afvist at udvide besøgstiderne under henvisning til manglende personaleresourcer hertil.

Direktoratet har som nævnt under pkt. 3.2.5., i brevet af 21. september 2006 anset det for berettiget at anstalten mener at antallet af besøgsmoduler dækker det faktiske behov for besøg, og at der ikke inden for de nuværende økonomiske rammer kan afsættes yderligere ressourcer til besøgsafdelingen med henblik på en udvidelse i antallet af besøgstider. Direktoratet har ved sin afgørelse bl.a. lagt vægt på at der er ledig besøgs kapacitet, og at aflyste besøg efter en konkret vurdering kan genbesættes på besøgsdagen.

Det fremgår endvidere af afgørelsen at direktoratet har anmodet anstalten om at registrere antallet af afslag på udvidelse af et igangværende besøg der skyldes andre årsager end at der ikke er ledig plads.

Jeg har noteret mig direktoratets afgørelse.

Det fremgik ligeledes af de interne regler at ”beskikkede” advokater kunne få adgang til besøgsafdelingen for samtale med indsatte. Jeg anmodede om oplysning om adgangen hertil for så vidt angår valgte advokater/forsvarere.

Anstalten har oplyst at der ikke gøres forskel på beskikkede og valgte forsvarere, og at det er tydeliggjort i besøgsreglerne. Direktoratet har henholdt sig her til.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.8. Handicaptilgængelighed

Der var foretaget ombygning og indrettet faciliteter til kørestolsbrugere på afdeling A. Jeg anmodede under inspektionen anstalten om at sende mig det materiale som anstalten har vedrørende disse forhold. Anstalten fremsendte herefter et notat om yderligere foranstaltninger som ville blive udført, og oplyste at anstalten ville orientere mig når foranstaltningerne var udført, og at jeg samtidig ville få tilsendt det udbedte materiale vedrørende de bygningsmæssige ændringer. Jeg noterede mig det oplyste og gik ud fra at det heraf vil fremgå hvilken løsning der findes med hensyn til adgangen til gymnastiksalen og konditorummet.

Anstalten har oplyst at der nu er installeret en lift i stedet for rampen ved afdeling A og har vedlagt kopi af materiale herom. Der er endvidere etableret en rampe til skolen og biblioteket. Anstalten har oplyst at der ved indgangen til skolen er en lav kant som indsatte hjælpes over, og at det efter de foreliggende oplysninger ikke er noget problem i dagligdagen. Anstalten er dog indstillet på at finde en praktisk løsning så adgangen bliver uhindret. Derimod er der ikke nogen rampe til gymnastiksalen. Det skyldes at etablering heraf vil være beko-
steligt, og at anstalten ikke har anset det for absolut påkrævet da den pågældende indsatte i anstalten som bruger kørestol, har (om end beskedne) genoptræningsmuligheder i sygeplejen hvortil der er en rampe.

Generelt har anstalten bemærket at anstalten, herunder belægningsbygningerne, ikke er velegnet til kørestolsbrugere, og at det derfor er nødvendigt med nogle

kompromisser i forhold til det optimale. Det er anstaltens opfattelse at de ændringer der nu er udført, virker tilfredsstillende.

Jeg går ud fra at den rampe der er opsat ved skolen, som angivet i anstaltens tidligere fremsendte notat, opfylder de gældende krav hertil.

Selv om det ikke er noget problem i dagligdagen at kørestolsbrugeren skal have hjælp til at komme over kanten ved indgangen til skolen, bør anstalten efter min opfattelse finde en praktisk løsning så kørestolsbrugere kan komme ind i bygningen uden at skulle have/bede om hjælp hertil. Da anstalten er indstillet på at finde en sådan løsning, går jeg ud fra at der findes en sådan løsning. Jeg beder om underretning om hvad der videre sker vedrørende dette forhold.

Selv om rampen ved afdelingen er erstattet af en lift, er jeg fortsat interesseret i at modtage det materiale som anstalten har vedrørende de bygningsmæssige ændringer der i øvrigt er blevet foretaget. Jeg beder derfor anstalten om at fremsende dette.

Jeg har i øvrigt noteret mig det oplyste, herunder om baggrunden for at der ikke (for tiden) etableres en rampe til gymnastiksalen. Selv om det optimale efter min opfattelse ville være at der også blev etableret en rampe dette sted, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 6.10. Rygepolitik

I forbindelse med svar til en indsat som opfølgning på samtale med ham under inspektionen, bad jeg anstalten om nærmere oplysninger om anstaltens rygepolitik. Anstalten oplyste i brev af 9. juni 2005 at anstalten fortsat overvejede hvordan anstalten mest hensigtsmæssigt kunne indføre en rygepolitik vedrørende de indsatte. Da anstalten i den forbindelse var kommet i tvivl om rækkevidden af § 6 i lov nr. 436 af 14. juni 1995 med senere ændringer om røgfrie miljøer i offentlige lokaler mv., havde anstalten samme dag forelagt dette

spørgsmål for direktoratet. Jeg afventede underretning fra anstalten efter at anstalten havde modtaget svar fra direktoratet.

Anstalten har oplyst at anstalten afventer svar fra direktoratet. Direktoratet har bekræftet at spørgsmålet behandles i direktoratet, og har oplyst at direktoratet vil sende mig en kopi af besvarelsen til anstalten.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer modtagelsen af denne kopi og underretning fra anstalten om anstaltens videre overvejelser herefter om en rygepolitik.

Jeg anmodede anstalten om at oplyse nærmere om håndhævelse af rygeforbudet i gymnastiksalen og kondirummet.

Anstalten har oplyst at rygeforbudet er præciseret med mails til alle brugere og opslag på de indsatte opslagstavler.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.11. Behandling med kønsdriftsdæmpende medicin

Selv om behandlingen med kønsdriftsdæmpende medicin og bivirkninger var beskrevet bl.a. i en artikel i Nyt fra Kriminalforsorgen fra 2001, anmodede jeg anstalten om at oplyse nærmere om behandlingen med kønsdriftsdæmpende medicin, herunder hvilke bivirkninger der er forbundet med behandlingen. Jeg anmodede endvidere om oplysning om hvor mange indsatte der aktuelt var i behandling med denne medicin, og hvor mange af de indsatte der aktuelt var i anstalten, der havde afslået at lade sig behandle.

Anstalten har oplyst at bivirkninger i forbindelse med behandling med kønsdriftsdæmpende medicin er beskrevet som tendens til overvægt, afkalkning af

knogler, svedtendens, tendens til udvikling af brystkirtler og eventuelt tendens til depressive forstemninger. Endvidere kan der enkelte gange være tendens til leverpåvirkning.

Endvidere har anstalten oplyst at der pr. 17. november 2005 var 15 personer i behandling med denne medicin, mens 8 personer i anstalten havde afslået at lade sig behandle.

Direktoratet har henholdt sig til det oplyste og har om behandlingen i øvrigt oplyst følgende:

” ...

Kriterierne i dag for, at seksualforbrydere tilbydes kønsdriftsdæmpende behandling er at de:

- har begået gentagen eller meget alvorlig personfarlig sædelighedskriminalitet,
- skønnes at være i fare for tilbagefald til ligeartet kriminalitet og
- vurderes at være personer, hvor en psykoterapeutisk samt anden form for behandling, fx mod narkotika- eller alkoholmisbrug eller anden medicinsk behandling ikke i tilstrækkelig [grad] kan nedsætte risikoen for tilbagefald i ny sædelighedskriminalitet

Målgruppen er i dag personer, der typisk er idømt lange straffe.

Behandling med kønsdriftsdæmpende medicin tilbydes således kun, hvis alle andre muligheder er udtømt eller vurderes at være utilstrækkelige til at imødegå risiko for tilbagefald til alvorlig sædelighedskriminalitet.

Formålet med den kønsdriftsdæmpende behandling kombineret med psykoterapi er at fjerne tvangsprægede og voldsomme seksuelle fantasier fra den sædelighedskriminelle, samtidig med at det seksuelle driftspres undertrykkes med henblik på at undgå nye seksuelle lovovertrædelser.

Forud for behandling med kønsdriftsdæmpende medicin er der en lang observationsprocedure på Anstalten ved Herstedvester. Primært vil den indsatte skulle gennem et langt samtaleforløb af en varighed på et halvt til to år med en psykolog eller en psykiater.

Sagen bringes derefter op på en klinisk konference, hvor jurister, psykiatere, psykologer, socialrådgivere, lærere, fængselsfunktionærer og den somatiske læge deltager. Her bliver sagen nøje gennemgået, hvorefter der kan træffes beslutning om, at den indsatte skal tilbydes kønsdriftsdæmpende behandling.

Herefter forelægges sagen for Retslægerådet, som siden 1997 har fået alle sager forelagt til godkendelse, inden behandling iværksættes med kønsdriftsdæmpende medicin som vilkår for frihedsgoder. Såfremt Retslægerådet kan tilslutte sig anstaltens indstilling om behandling, skal den indsatte igennem en række blodprøver og en knoglescanning.

Når alle svar foreligger, vurderes de af anstaltens eksterne endokrinologiske konsulent. Såfremt der ikke er kontradiktion mod behandlingen, gennemgår den endokrinologiske konsulent mulige bivirkninger med den indsatte, og en liste derover udleveres.

Under behandling med kønsdriftsdæmpende medicin bliver den indsatte regelmæssigt kontrolleret med blodprøver og vægtkontrol. Den indsatte kommer desuden til regelmæssige samtaler hos endokrinologen og en sygeplejerske.

Samtaleterapi fortsætter med psykiater eller psykolog under opholdet i Anstalten ved Herstedvester, og hvis den indsatte udstationeres eller prøveudskrives, formidler psykiater kontakt til den psykiater, der skal varetage den fortsatte behandling, eller den indsatte fortsætter med at modtage behandling, herunder samtaler med psykiater eller psykolog i Anstalten ved Herstedvester.

Bivirkninger kan i nogle tilfælde medføre, at den somatiske læge eller den endokrinologiske konsulent ikke kan anbefale, at behandlingen fortsætter, hvilket medfører, at den straks vil blive bragt til ophør.

Behandlingen er i overensstemmelse med almindelige lægeetiske principper principielt frivillig og iværksættes kun efter den indsatte skriftlige informerede samtykke, herunder mundtlig og skriftlig orientering om medicinens virkninger og bivirkninger. Indhentelse af skriftligt informeret samtykke til behandlingen har været praktiseret siden maj 1996.”

Jeg har noteret mig det oplyste. Det tilføjes at jeg er bekendt med at der i Nyt fra Kriminalforsorgen, nr. 2, 2006, er en (ny) artikel om behandling med kønsdriftsdæmpende medicin. I artiklen omtales en undersøgelse der har vist at behandlingen med denne medicin virker efter hensigten. Jeg er endvidere be-

kendt med at justitsministeren den 24. februar 2006 over for Folketingets Retsudvalg har redegjort for konklusionerne i rapporten.

Ad punkt 6.13. Sagsbehandlingstid for besvarelse af anmodningssedler

Jeg anmodede ledelsen om at undersøge og give nærmere oplysning om den almindelige sagsbehandlingstid på de enkelte afdelinger ved indgivelse af anmodningssedler mv. Ligeledes bad jeg ledelsen oplyse om der i anstalten er en suppleantordning for de ansatte der er fraværende, og om den er velfungerende.

Jeg anmodede tillige om anstaltens skriftlige bemærkninger til ønsket fra en indsat om en kvittering ved aflevering af en anmodningsseddel. Endvidere bad jeg om et eksemplar af den standardblanket som nu anvendes i anstalten.

Anstalten har oplyst at sagsbehandlingstiden for anmodningssedler afhænger af anmodningens karakter og tilstedeværelse af den pågældende medarbejder. Akutte anmodninger fra indsatte behandles normalt samme dag de modtages. I tilfælde af ferie eller andet fravær behandles anmodningssedlen alt efter hvem den er stilet til, af vedkommendes stedfortræder på området. Anstalten har vedlagt kopi af en anmodningsseddel.

Anstalten har i øvrigt oplyst at anstalten er indstillet på at udarbejde en blanket til kvittering for anmodningssedler mv.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at der er en suppleantordning. Selv om anstalten ikke har besvaret mit spørgsmål om hvordan denne ordning fungerer, går jeg ud fra at den fungerer tilfredsstillende, og at der således ikke er anmodningssedler der ikke bliver taget hånd om som følge af fravær af den som anmodningen er stilet til.

Da anstalten er indstillet på at udarbejde en blanket til kvittering for modtagelsen af anmodningssedler mv., går jeg endvidere ud fra at anstalten vil udarbejde en sådan blanket.

Selv om anstalten ikke har undersøgt de almindelige sagsbehandlingstider som jeg anmodede om, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad punkt 6.14. Tavshedspligt

En af de indsatte som jeg talte med, klagede over at hans psykolog havde videregivet oplysninger som han var fremkommet med under samtalen med psykologen, til opsynspersonalet. Han havde fået oplyst at psykologen videregiver oplysninger til opsynspersonalet medmindre den indsatte udtrykkeligt frabeder sig det.

Spørgsmålet om samarbejdet mellem anstaltens sundheds- og opsynspersonale indgik også i rapporten fra inspektionen af Anstalten ved Herstedvester i 1996. Anstalten oplyste dengang at anstalten fremover ville orientere de indsatte i overensstemmelse med Torturkomitéens udtalelse om at de indsatte før eller straks efter ankomsten til anstalten burde gøres bekendt med at det nævnte samarbejde medfører at opsynspersonale får indsigt i oplysninger som normalt vil være undergivet lægelig tavshedspligt. Med den bemærkning at ombudsmanden forstod det sådan at oplysningerne kun indhentes og videregives i overensstemmelse med de gældende regler, og at den ovennævnte forskrift blot tjener som en yderligere sikring af den indsatte – i form af forudgående information – gav det oplyste ikke ombudsmanden anledning til bemærkninger.

I den endelige rapport gik jeg ud fra at ovennævnte procedure fortsat følges i anstalten, men for en ordens skyld bad jeg om oplysning herom. Jeg anmodede i den forbindelse anstalten om at oplyse om de indsatte udtrykkeligt gøres opmærksomme på at de kan anmode om at oplysninger ikke videregives til afdelingspersonalet.

Anstalten har oplyst at de indsatte når de kommer til Anstalten ved Herstedvester, bliver orienteret om at ”psykiatere og psykologer har notatpligt til en psykiater-/psykologjournal. Kopi af journalnotaterne bliver sendt til afdelingspersonalet, da behandlingen foregår i samarbejde med personalet. Lægejournalen vedrørende legemlige sygdomme er forbeholdt sundhedspersonalet.” Det er videre anført at de indsatte bliver gjort opmærksomme på at de har mulighed for at tale med psykiatere og psykologer om emner der ikke bliver noteret i psykiater-/psykologjournalen, men henlagt i en fortrolighedsmappe som kun er tilgængelig for psykiatere og psykologer. Denne mappe vil ligge i psykiater-/psykologjournalen.

Direktoratet er ikke kommet med bemærkninger hertil.

Jeg har efterfølgende modtaget en henvendelse fra Krim der fra en indsat har modtaget kopi af et opslag fra april 2003 fra Anstalten ved Herstedvester hvori de indsatte orienteres som angivet i det citerede ovenfor fra anstaltens udtalelse. Krim har anført at det ikke stemmer overens med det der er anført i min rapport om at de indsatte udtrykkeligt skal gøres opmærksomme på at de kan anmode om at sådanne oplysninger ikke videregives til afdelingspersonalet.

Det som anstalten i udtalelsen til mig har anført om at de indsatte bliver gjort opmærksomme på at de har mulighed for at tale med psykiatere og psykologer om emner der ikke bliver noteret i psykiater-/psykologjournalen, men henlagt i en fortrolighedsmappe der kun er tilgængelig for psykiatere og psykologer, er ikke nævnt i det nævnte opslag fra april 2003. Jeg meddelte Krim at jeg i forbindelse med opfølgning på spørgsmålet om videregivelse af fortrolige oplysninger til afdelingspersonalet ville overveje at henstille til anstalten at supplere det nævnte skriftlige opslag med denne oplysning.

Efter min opfattelse vil det være hensigtsmæssigt at opslaget suppleres med oplysning om at de indsatte kan anmode om at der ikke udfærdiges notat i psykiater-/psykologjournalen, men at der alene udfærdiges notat herom i fortro-

lighedsmappen i denne journal. Jeg henstiller til anstalten at foretage denne præcisering, og jeg beder om underretning om hvad der sker i den anledning.

Ad punkt 7. Gennemgang af rapporter

Jeg havde anmodet om kopi af rapportmateriale vedrørende de seneste 10 sager om henholdsvis anbringelse i sikringscelle, anbringelse i observationscelle, anvendelse af håndjern og anvendelse af magt forud for den 8. december 2004 (varslingstidspunktet). Jeg modtog herefter 8 rapporter om anvendelse af håndjern, 9 rapporter om anvendelse af magt, 11 rapporter om anbringelse i observationscelle og 10 rapporter om anbringelse i sikringscelle. Jeg anmodede om oplysning om hvorfor jeg kun havde modtaget 8 og 9 rapporter om henholdsvis anvendelse af håndjern og magt.

Anstalten har oplyst at der i det tidsrum hvorfra jeg havde anmodet om rapporter, ikke var flere end henholdsvis 8 og 9 rapporter. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Min anmodning om rapportmateriale var ikke begrænset bagud i tid. Jeg går derfor ud fra at det havde været muligt at fremsende i alt 10 sager inden for hver kategori, men at der foreligger en misforståelse med hensyn til hvad anmodningen dækkede over.

Jeg foretager mig på denne baggrund ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 7.1.1. Indledning (håndjern)

Jeg anmodede om oplysning om i hvor mange tilfælde Anstalten ved Herstedvester anvendte håndjern i henholdsvis 2003 og 2004, og i hvor mange af disse tilfælde det skete under transport af den indsatte uden for anstalten.

Direktoratet har oplyst at håndjern er anvendt 49 gange i 2003, og at 38 af disse anvendelser skete under transport. I 2004 blev der anvendt håndjern 45 gange, heraf 40 gange under transport.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 7.1.4. Begrundelse

I et tilfælde fremgår det af beskrivelsen af episoden at den indsatte skulle overføres til afdeling D fordi han muligvis var i besiddelse af en kniv. Da den indsatte under ledsagelse af personale kom ind på afdeling D blev han iført håndjern og ført til sin (nye) celle hvor han blev personundersøgt, og det var afkrydset at anvendelsen af håndjern skete for at betvinge voldsom modstand. Jeg bad om nærmere oplysninger om hvorfor det var nødvendigt at give den indsatte håndjern på ved ankomsten til afdeling D og ikke enten allerede ved overførslen til denne afdeling, eller først ved indsættelsen af den indsatte i dennes celle på afdeling D i forbindelse med personundersøgelsen af den indsatte.

Anstalten har oplyst at personalet havde fået oplyst at den indsatte var i besiddelse af en kniv, idet medindsatte havde set dette. Personalet var således vidende om at indsatte bar kniv, men ikke vidende om hvorfor, og tog derfor de forholdsregler, som man mente var nødvendige. Indsatte blev belagt med håndjern inden den personlige visitation fandt sted med henblik på at undgå personska-
de. Efter visitationen blev håndjernene straks fjernet.

Anstalten har videre over for direktoratet oplyst at der er sat kryds i en forkert rubrik, og anstalten beklager fejlen.

Direktoratet har henholdt sig til det som anstalten har oplyst, med den præcisering at der således ikke har været tale om at håndjernene som anført i rapporten blev anvendt for at betvinge voldsom modstand. Der har som beskrevet af anstalten været tale om en fejlagtig angivelse af årsagen til anvendelsen af hånd-

jern som rettelig burde have været anført som nødvendigt for at afværge truende vold. Direktoratet har tilsluttet sig anstaltens beklagelse.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at der er sat kryds i den forkerte rubrik.

Ad punkt 7.1.6. Kompetence mv.

Jeg gik ud fra at såvel de overvagtimestre som de to fængselsfunktionærer som der var givet underretning til, er bemyndiget til at træffe afgørelse om anvendelse af håndjern, men jeg bad dog anstalten om at oplyse hvorvidt det var korrekt antaget.

Anstalten har oplyst at underretning sker til anstaltens vagtmesterkontor hvor der er posteret tre overvagtimestre. Under ferie og andet fravær varetager en fungerende overvagtimester (fængselsfunktionærer) dette arbejdsområde, og de er således også bemyndiget til at træffe afgørelse om anvendelse af håndjern. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste – og går således (fortsat) ud fra at de nævnte personer indgår blandt de medarbejdere der er kompetente til at træffe afgørelse (og dermed modtage underretning) om anvendelse af håndjern.

Jeg bad desuden om oplysning om hvorvidt den manglende udfyldelse af rubrikken om underretning i 3 tilfælde skyldes at der ikke var givet underretning, og om årsagen hertil i så fald var at beslutningen om anvendelse af håndjern blev truffet af en person som var bemyndiget hertil.

Anstalten har oplyst at der er sket underretning i de tre nævnte tilfælde. I to af tilfældene er underretning sket til overvagtimesteren på vagtmesterkontoret og i

det tredje tilfælde til en afdelingsleder. Når det ikke er noteret på rapporten, skyldes det en forglemmelse hvilket anstalten har beklaget.

Direktoratet har henholdt sig til det som anstalten har oplyst, herunder beklagelsen.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Hvis afgørelsen om anvendelse af håndjern i to af de tre ovenfor nævnte tilfælde ikke var truffet af en person der var bemyndiget til at træffe afgørelse herom, anmodede jeg anstalten om at oplyse om betingelsen i bekendtgørelsens § 2, stk. 2, var opfyldt i disse tilfælde. Efter denne bestemmelse er det kun hvis en kompetent persons afgørelse ikke kan afventes at en anden kan træffe afgørelse med efterfølgende underretningspligt. Der var i de to tilfælde tale om transporter fra et arresthus til anstalten og til sygehus i forbindelse med indlæggelse.

Anstalten har ikke besvaret dette spørgsmål.

Idet der blev givet underretning til en kompetent person, og afgørelsen således ikke ses truffet af en kompetent person, gentager jeg mit spørgsmål.

Jeg anmodede om oplysning om inspektionens tilsyn med området for anvendelse af håndjern.

Anstalten har oplyst at inspektionen ikke fører særskilt tilsyn med området for anvendelse af håndjern. Personale- og sikkerhedskonsulenten fører tilsynet på inspektionens vegne.

Direktoratet har henvist til punkt 6 og 7 i vejledningen om adgangen til intern delegation i kriminalforsorgens institutioner hvorefter der normalt ikke vil være noget til hinder for at ledende medarbejdere bemyndiges til at varetage en opgave, også i de tilfælde hvor kompetencen er henlagt til institutionens leder, eller den der bemyndiges dertil. Direktoratet har bemærket at institutionens leder dog under alle omstændigheder bør inddrages under behandlingen af en sag hvis den konkrete sag giver anledning til tvivl. Direktoratet har videre anført at inspektionen herudover også bør føre et løbende tilsyn med området, fx i form af stikprøvevis gennemgang af sagerne om håndjern. Direktoratet har gjort anstalten opmærksom herpå.

Jeg er enig heri og har noteret mig at direktoratet har gjort anstalten bekendt med direktoratets opfattelse.

Ad punkt 7.2.1. Indledning (magtanvendelse)

De 9 rapporter som jeg modtog om magtanvendelse omhandlede episoder som fandt sted i perioden 25. september 2003 til og med 26. januar 2004. Jeg bad anstalten om at oplyse hvorvidt det var korrekt at anstalten ikke havde haft en eneste episode af magtanvendelse i perioden fra den 27. januar 2004 til den 8. december 2004, eller om jeg ved en fejl ikke havde fået de seneste 10 rapporter forud for den 8. december 2004.

Anstalten besvarede allerede dette spørgsmål i anstaltens svar af 22. september 2005 til den foreløbige rapport, men ved en fejl er dette ikke blevet indarbejdet i den endelige rapport. Dette er telefonisk beklaget over for anstalten efter udsendelsen af den endelige rapport.

Anstalten har i brevet af 22. september 2005 oplyst at der i perioden fra den 27. januar 2004 til den 8. december 2004 ikke er registreret magtanvendelsesrapporter i klientsystemet. Anstalten har bemærket at der ikke udfærdiges særskilt rapport om anvendelse af magt hvis det sker i forbindelse med en episode hvor

der anvendes håndjern eller sker anbringelse i observations- eller sikringscelle. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig at der ikke har været episoder udelukkende med anvendelse af magt i den nævnte periode (jf. i øvrigt straks nedenfor).

Jeg bad direktoratet om at oplyse i hvor mange tilfælde Anstalten ved Herstedvester anvendte magt i henholdsvis 2003 og 2004.

Direktoratet har oplyst at anstalten i 2003 anvendte magt 16 gange, mens der i 2004 blev anvendt magt 3 gange.

Jeg har noteret mig det oplyste – og at der således er sket et væsentligt fald i antallet af magtanvendelser i 2004 i forhold til året før.

Ad punkt 7.2.3. Betingelser

Jeg anmodede direktoratet om at oplyse hvorvidt det at bære en indsat er et lovligt magtmiddel efter straffuldbyrdslovens § 62, stk. 2.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

” ...

Af bemærkningerne til bestemmelsen i Straffelovrådets Betænkning (1355/1998), fremgår blandt andet følgende:

’Udtrykket ’greb’ omfatter i overensstemmelse med de gældende regler anvendelse af håndkraft til at føre eller lede den indsatte i en bestemt retning, jf. § 2, stk. 2, i magtanvendelsescirkulæret.

...

Krav om, hvilke typer af skjold, stav eller tåregas, der skal anvendes, forudsættes i øvrigt fastsat i de administrative regler, der udstedes i medfør af bemyndigelsen i § 62, stk. 5, i rådets lovudkast.’

Af straffuldbyrdelsesloven med kommentarer, Annette Esdorf mfl., p. 150, fremgår det, at der ikke er fastsat centrale retningslinier for brugen af greb, men at der i den obligatoriske grunduddannelse af fængselsfunktionærer indgår undervisning i en række autoriserede greb.

Retningslinier for, hvordan man bærer en indsat, der trods opfordring hertil ikke vil gå selv, indgår i undervisningen på den obligatoriske grunduddannelse af fængselsfunktionærer.”

Jeg har noteret at greb vil kunne omfatte det at bære en indsat såfremt det sker på en bestemt måde som der undervises i på grunduddannelsen. Jeg har ingen bemærkninger hertil.

Ad punkt 7.2.5. Kompetence mv.

Jeg anmodede om oplysning om inspektionens tilsyn med området for anvendelse af magt.

Anstalten har oplyst at inspektionen ikke fører særskilt tilsyn med området for anvendelse af magt. Personale- og sikkerhedskonsulenten fører tilsynet på inspektionens vegne.

Direktoratet har gentaget det som direktoratet har anført under pkt. 7.1.6.

Jeg henviser til det jeg har anført under dette punkt.

Ad punkt 7.2.6. Lægetilsyn

I et tilfælde forstod jeg et notat om at der var sket tilkald og tilsyn af læge sådan at det reelt dækkede over tilkald og tilsyn af sygeplejerske. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt det var korrekt forstået, og om der i de andre tilfælde (tillige) ikke skete tilkald og tilsyn af læge, men af sygeplejerske. Hvis der skete tilkald af sygeplejerske med henblik på at vurdere behovet for lægetilsyn, anmodede jeg om kopi af eventuelle notater om sygeplejerskens vurdering.

Anstalten har oplyst at personalet altid vurderer hvorvidt lægetilsyn skønnes nødvendigt, men at der i de elektroniske rapporter ikke findes et felt hvori personalet kan markere at lægetilsyn ikke skønnes nødvendigt. Anstalten har bemærket at personalet kun må skrive i ”lægens bemærkninger” efter lægens notat.

Direktoratet har henholdt sig til det som anstalten har oplyst, og har supplerende oplyst at straffuldbyrdelsesloven ikke indeholder et krav om lægetilsyn efter magtanvendelse, medmindre der er mistanke om sygdom, herunder om tilskadekomst, hos den indsatte i forbindelse med anvendelsen af magt, eller hvis den indsatte selv anmoder om lægehjælp.

Direktoratet har videre anført at årsagen til at der i en række magtanvendelsesrapporter ikke er anført noget i rubrikken til lægens bemærkninger således er at personalet har skønnet at det ikke har været nødvendigt at tilkalde læge. Direktoratet vil dog overveje om der skal skabes mulighed for at markere at lægetilsyn ikke er skønnet nødvendigt således at det tydeligt fremgår at der er blevet taget stilling til spørgsmålet om lægetilsyn. Direktoratet vil orientere mig når disse overvejelser er tilendebragt.

Selv om det af manglende notat i fx rubrikken til lægens bemærkninger kan udledes at lægetilsyn ikke er skønnet nødvendigt, bør det, som jeg tilkendegav i kursiv i rapporten s. 104, efter min opfattelse udtrykkeligt fremgå at spørgsmålet om lægetilsyn har været overvejet. Jeg nævnte dette sted muligheden for at angive et minus i rubrikken om lægetilkald som jeg går ud fra at personalet godt må udfylde på egen hånd. Jeg bemærker i den forbindelse at et minus i rubrikken til lægens bemærkninger (hvis personalet måtte skrive i denne rubrik) vil kunne misforstås som en angivelse af at lægen ikke har haft nogen bemærkninger. Jeg har noteret mig at direktoratet vil overveje at indføre en rubrik til at markere i hvis lægetilsyn ikke er skønnet, og at direktoratet vil underrette mig om resultatet af disse overvejelser.

Da anstalten ikke har besvaret mine spørgsmål om hvorvidt sygeplejerske i det konkrete tilfælde og i andre tilfælde blev tilkaldt og foretog tilsyn, gentager jeg disse spørgsmål. Jeg gentager tillige min anmodning om kopi af eventuelle notater om sygeplejerskens vurdering hvis der skete tilkald af sygeplejerske med henblik på at vurdere behovet for lægetilsyn.

Ad punkt 7.3.1. Indledning (observationscelle)

Jeg anmodede direktoratet om at oplyse hvor mange anbringelser i observationscelle Anstalten ved Herstedvester havde haft i 2003 og 2004.

Direktoratet har oplyst at anbringelse i observationscelle blev anvendt 118 gange i 2003 og 100 gange i 2004.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 7.3.4. Begrundelse

Jeg anmodede om direktoratets bemærkninger vedrørende to nærmere angivne tilfælde, jf. nedenfor. Anstalten har kommenteret det ene af disse tilfælde og et andet tilfælde som jeg ikke bad om bemærkninger til, men hvor jeg udtalte kritik af at der manglede en begrundelse for anbringelsen i observationscelle. Det drejer sig om en rapport der vedrører anbringelse af en indsat fra Statsfængslet i Vridsløselille der ifølge rapporten var besluttet af en funktionær fra Anstalten ved Herstedvester. Anstalten har oplyst at denne observationscelleanbringelse har sin baggrund i at den indsatte på Statsfængslet i Vridsløselille, efter først at have været sikringscelleanbragt, var blevet anbragt i observationscelle på grund af voldsom adfærd samt psykisk ubalance. Han var derfor blevet overført til Anstalten ved Herstedvester for yderligere observation af sin psykiske tilstand. Indsatte blev observeret i et par dage, og da man ikke fandt grundlag for yderligere psykiatrisk tilsyn, blev observationscelleanbringelsen bragt til ophør, og indsatte blev atter overført til Statsfængslet i Vridsløselille.

Direktoratet har henholdt sig til det som anstalten har oplyst, med bemærkning om at den nærmere begrundelse for sikringscelleanbringelsen og den efterfølgende anbringelse i observationscelle skal findes i rapporter fra Statsfængslet i Vridsløselille idet der her er tale om en fortsat observationscelleanbringelse.

Med den bemærkning at der efter min opfattelse udtrykkeligt burde have været henvist hertil i rapporten om (den fortsatte) observationscelleanbringelse i Anstalten ved Herstedvester, har jeg noteret mig det oplyste.

Den ene af de rapporter som jeg bad om bemærkninger til, drejede sig om en anbringelse i observationscelle der skete fordi en alkoholtest som blev taget da den indsatte var mødt til afsoning fra fri fod, viste en promille på 0.44 %. Jeg bad direktoratet om at oplyse om anbringelsen i observationscelle i dette tilfælde gav direktoratet anledning til bemærkninger.

Direktoratet har gengivet betingelserne i § 14 i bekendtgørelsen om udelukkelse, jf. straffuldbyrdeslovens § 64, stk. 1, nr. 1 om kortvarig anbringelse i fx observationscelle, fx når der er behov for særlig observation (jf. bekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 3), og har herefter anført følgende:

”...

I den pågældende sag mødte indsatte spirituspåvirket, hvorfor personalet vurderede, at der var behov for særlig observation. Indsatte blev derfor kl. 11.50 anbragt i observationscelle i knap 4 timer.

Direktoratet har ikke bemærkninger til, at personalet i den konkrete situation skønnede, at der kortvarigt var behov for særlig observation, når der i øvrigt henses til, at man ikke havde et godt kendskab til indsatte, som netop var mødt til afsoning, og man derfor ikke umiddelbart havde mulighed for at vurdere, om indsatte, trods den på det tidspunkt forholdsvis lave promille, i løbet af de følgende timer ville kunne blive yderligere beruset, når at hun så tidligt på dagen havde indtaget et ukendt kvantum alkohol, ligesom det af ordens- og sikkerhedsmæssige grunde kunne være problematisk at lade indsatte i spirituspåvirket tilstand gå direkte til fællesskabsafdeling.”

Jeg har noteret mig det oplyste som ikke giver mig anledning til bemærkninger.

Det andet tilfælde vedrører en anbringelse i observationscelle under skærpet tilsyn på grund af mistanke om forsøg på indsmugling af euforiserende stoffer efter udgang (pottenvagt). Jeg anmodede om direktoratets bemærkninger til denne anbringelse og til en intern regel om at sådan anbringelse sker for åben dør.

Anstalten har om dette tilfælde oplyst at der var tale om en bestyrket mistanke om indsmugling af euforiserende stoffer hvorfor indsatte blev anbragt i observationscelle under skærpet opsyn idet man formodede at indsatte havde gemt stoffer i kroppens hulrum. Skærpet opsyn medfører at der er åben celledør idet dette er den eneste mulighed for tilstrækkelig overvågning hvis man skal forhindre at der enten sker bortskaffelse af stofferne, eller at indsatte sluger dem. Under skærpet opsyn med åben celledør vil man endvidere hurtigt kunne konstatere hvis indsatte bliver (livstruende) syg som følge af at stofferne er dårligt emballeret.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Direktoratet skal bemærke, at det fremgår af § 4 i bekendtgørelsen om undersøgelse af indsatte person og opholdsrum i kriminalforsorgens institutioner, at den indsatte (i stedet for rectovaginalundersøgelse) under observation af en vagt kan udelukkes fra fællesskab efter reglerne i bekendtgørelse om udelukkelse af indsatte fra fællesskab, herunder anbringelse i observationscelle mv., hvis den indsatte ikke vil medvirke til, at der gennemføres rectovaginalundersøgelse, eller hvis undersøgelsen af andre grunde ikke kan gennemføres.

Ved vurderingen af, om udelukkelsen fra fællesskab under observation af en vagt er i overensstemmelse med bestemmelserne i straffuldbyrdeslovens § 60, stk. 3 og 4, og § 63, stk. 5 og 6, bør der navnlig lægges vægt på, om fortsat udelukkelse fra fællesskab står i

rimeligt forhold til karakteren af den strafbare virksomhed, som gør anbringelsen påkrævet.

I den konkrete sag havde man mistanke om, at den indsatte ville indsmugle euforiserende stoffer, hvorfor indsatte blev udelukket fra fællesskab og anbragt i observationscelle fra kl. 20.45 til 13.21 (i 16 timer og 36 minutter).

Det fremgår ikke af rapporten hvilke forhold, der gjorde sig gældende, så rectovaginal undersøgelse ikke kunne lade sig gøre, og det fremgår heller ikke, om en sådan undersøgelse havde været overvejet, ligesom det ikke fremgår, hvori mistanken om indsmugling var begrundet. Dette finder direktoratet beklageligt.

Direktoratet har ikke på baggrund af anstaltens oplysninger om mistanke om indsmugling af euforiserende stoffer bemærkninger til forholdsmæssigheden mellem anbringelsen og den strafbare virksomhed, man havde mistanke om.

Direktoratet kan henholde sig til det, som anstalten har oplyst vedrørende skærpet opsyn jf. ovenfor, hvor en åben dør er eneste mulighed for at foretage tilstrækkelig overvågning, hvis det effektivt skal forhindres, at der enten sker bortskaffelse af stofferne eller at indsatte sluger dem, ligesom man under skærpet opsyn med åben celledør hurtigt vil kunne konstatere det og komme den indsatte til undsætning, hvis pågældende bliver (livstruende) syg som følge af, at stofferne er dårligt emballeret.

Idet direktoratet lægger til grund, at der ikke er indsatte i fællesskab på afdelingen, har direktoratet ikke bemærkninger til, at den pågældende er under observation af en vagt for åben dør.”

Idet jeg ligeledes lægger til grund at der ikke er indsatte i fællesskab på den pågældende afdeling, og idet jeg endvidere går ud fra at anstalten sikrer den fornødne diskretion hvis indsatte passerer på gangen mens en indsat er anbragt i ”pottevagts” for åben dør, har jeg ingen bemærkninger til at en sådan anbringelse – af de nævnte hensyn – sker for åben dør.

Jeg er enig med direktoratet i at det burde have fremgået af rapporten i sagen om en rectovaginal undersøgelse havde været overvejet, og hvorfor en sådan undersøgelse i givet fald ikke kunne lade sig gøre, samt hvori mistanken om indsmugling var begrundet. Jeg har i øvrigt noteret mig det oplyste.

Ad punkt 7.3.6. Kompetence mv.

Af Anstalten ved Herstedvesters interne regler fremgår det at vagthavende leder snarest skal underrettes om anbringelse i observationscelle. Der sondres ikke mellem anbringelser som er besluttet af en person der efter reglerne har fået delegeret kompetencen til at træffe beslutning herom, og anbringelser som er besluttet af en funktionær i tilfælde hvor en sådan persons afgørelse ikke har kunnet afventes. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt underretning gælder i alle tilfælde eller kun i sidstnævnte.

Anstalten har oplyst at der altid skal ske underretning af ledelsen (afdelingsleder) via den vagthavende leder på vagtmesterkontoret. Direktoratet har holdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt beslutningen om anbringelse i tre tilfælde hvor der ikke var givet underretning, blev truffet af en person som ifølge de interne regler var bemyndiget hertil.

Anstalten har oplyst at det tjenestegørende personale i de tre tilfælde var bemyndiget til at træffe beslutning om anbringelse i observationscelle. Anstalten har oplyst at samme bemyndigelse gælder for den fængselsfunktionær der traf beslutning om ophør af den forudgående sikringscelleanbringelse i det ene af disse tilfælde.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt de fængselsfunktionærer som havde modtaget underretning i sagerne, havde været bemyndiget til at træffe afgørelse (og dermed modtage underretning) i sagerne.

Anstalten har oplyst at underretning om anbringelse i observationscelle sker til anstaltens vagtmesterkontor hvor der er posteret tre overvagtimestre. Under ferier og andet fravær varetager en fungerende overvagtimester (fængselsfunktionærer) dette arbejdsområde, og de er således også bemyndiget til at træffe afgørelse om anbringelse i observationscelle. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste – og at de nævnte fængselsfunktionærer således på det pågældende tidspunktet har varetaget funktionen som fungerende overvagtimester.

Jeg anmodede desuden om oplysning om hvorvidt fængselsfunktionærer på prøve er omfattet af den persongruppe som efter de interne regler kan træffe beslutning om anbringelse i observationscelle når en leders beslutning herom ikke kan afventes.

Anstalten har oplyst at en prøveansat fængselsfunktionær er bemyndiget til at træffe afgørelse om anbringelse i observationscelle hvis der hverken er en leder eller en fastansat fængselsfunktionær til stede, eller hvis en leders beslutning ikke kan afventes.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Som anstaltens instruks er formuleret, kan fængselsfunktionærer på prøve på lige fod med det øvrige personale på afdeling I træffe beslutning om ophør af anbringelsen. Jeg bad anstalten om at oplyse om det forholdt sig sådan.

Anstalten har oplyst at selve beslutningen om ophør ikke træffes af prøveansatte fængselsfunktionærer, men at en prøveansat af og til vil blive anmodet om at udfærdige notatet herom. På blanketten vil det derfor ofte efterlade det indtryk at det er den prøveansatte selv der har truffet beslutningen selv om det reelt var en anden. Anstalten vil sørge for at afdelingspersonalet fremover udfærdiger blanketterne således at det klart fremgår hvem der reelt har truffet afgørelsen.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Da der kun var notat om ledelsens gennemsyn i to af rapporterne, anmodede jeg om oplysning om hvorvidt der var sket ændring i tilsynet siden inspektionen i 1996.

Anstalten har oplyst at inspektionen ikke fører særskilt tilsyn på området for anbringelse i observationscelle, men at personale- og sikkerhedskonsulenten fører tilsynet på inspektionens vegne.

Direktoratet har gentaget det som direktoratet har anført under pkt. 7.1.6.

Jeg henviser til det jeg har anført under dette punkt.

Ad punkt 7.3.7. Undersøgelse af den indsattes person

Af anstaltens interne regler om undersøgelse af den indsattes person og opholdsrum fremgik det at en person "skal" undersøges ved bl.a. anbringelse i observationscelle. Da der efter de centralt fastsatte regler skal foretages en konkret vurdering hvor hovedreglen dog er at der skal ske undersøgelse, men ikke omklædning, gik jeg ud fra at anstalten ville præcisere reglerne. Jeg bad om underretning når det var sket.

Anstalten har oplyst at den interne regelsamling er ændret således at det fremgår at indsatte person skal undersøges ved anbringelse i observationscelle medmindre det undtagelsesvis skønnes unødvendigt.

Jeg har noteret mig det oplyste – og at anstalten så vidt ses ikke har anset det for nødvendigt at ændre den interne bestemmelse om at privat tøj (altid) genudleveres efter undersøgelse.

Ad punkt 7.3.8. Lægetilkald og lægetilsyn

Jeg anmodede om en udtalelse om hvorfor der ikke var lægetilsyn med den indsatte i et konkret tilfælde efter den indsattes anmodning herom.

Anstalten har oplyst at den indsatte blev tilset af læge der kl. 14.13 har udfærdiget et fyldestgørende notat herom i lægejournalen i Medwin. Anstalten har beklaget at dette ikke fremgår af rapporten. Direktoratet har henholdt sig til det som anstalten har oplyst, herunder beklagelsen.

Jeg har noteret mig at der var lægetilsyn med den pågældende, at der er gjort notat herom i Medwin, og at anstalten har beklaget at der ikke tillige er gjort notat om tilsynet i observationscellerapporten.

Det fremgår af anstaltens udtalelse at lægen har gjort notat kl. 14.13, dvs. knap 5½ time efter anbringelsen i observationscelle, og ca. 1 time og 3 kvarter efter at den indsatte anmodede om at tale med en læge. Jeg går ud fra at dette notat er skrevet i umiddelbar forlængelse af tilsynet. Der er ikke notat i rubrikken om tilkald af læge hvilket jeg går ud fra skyldtes at personalet ved anbringelsen ikke skønnede at der var behov for lægetilsyn med den indsatte. Som anført i rapporten havde den indsatte talt med en psykiater ca. 2 timer før anmodningen om at tale med en læge.

På denne baggrund foretager jeg mig ikke mere vedrørende spørgsmålet om tidspunktet for tilsynet af lægen. Uanset om lægetilkald sker fordi personalet skønner at der bør være et sådant tilsyn, eller fordi den indsatte anmoder om det, bør tidspunktet for tilkaldet efter min opfattelse fremgå af rapporten.

Ad punkt 7.3.9. Tilsyn ved personalet

Jeg anmodede om en udtalelse vedrørende tilsyn med en indsat i perioden mellem to tilsyn kl. 5.30 og kl. 13.45.

Anstalten har oplyst at anstalten ikke kender baggrunden for at der i den nævnte periode ikke er skrevet notater, hvilket anstalten har beklaget.

Direktoratet har udtalt at direktoratet anser det for meget beklageligt at der ikke er skrevet notater om tilsyn med den indsatte i observationscelle. Direktoratet har bedt anstalten sikre at der fremover altid gøres de nødvendige notater.

Jeg har noteret mig at det ikke er muligt at afklare hvorfor der ikke i den nævnte periode er notater om tilsyn med den indsatte. Jeg går dog ud fra at der er ført tilsyn med den indsatte i denne periode, og jeg er enig i at det er beklageligt at der ikke er gjort notat om de tilsyn der er ført i perioden.

Ad punkt 7.3.10. Ophør og varighed

Jeg anmodede om en udtalelse vedrørende udstrækningen af observationscelleanbringelsen i et konkret tilfælde som jeg beskrev nærmere. Jeg nævnte i den forbindelse at den indsatte flere gange under anbringelsen var på besøg på afdeling H.

Anstalten har oplyst at "H-besøg" betyder at indsatte fra afdeling I (observationscelleafdelingen) efter en konkret vurdering kan få tilladelse til at opholde sig på den tilstødende afdeling H i et nærmere fastsat tidsrum. "H-besøg" an-

vendes af både sikkerheds- og behandlingsmæssige årsager for at kunne observere de indsatte. Der foregår således en stadig observation af indsatte i de perioder hvor de er på "H-besøg". Observationerne indgår i drøftelserne på de daglige møder mellem afdelingspersonale, psykiater, somatisk læge og sygeplejerske. På disse daglige møder foretages der således en vurdering af de indsatte og behovet for deres fortsatte ophold i observationscelle.

Direktoratet har anført følgende:

"...

Direktoratet kan henholde sig til det, som anstalten har oplyst, idet det kan tilføjes, at observationscelleanbringelsen således er opretholdt, selv om den indsatte i kortere eller længere tidsrum opholder sig i fællesskab med andre indsatte i opholdsstuen på afd. H, hvor der også er tæt personalekontakt. Hvis den indsatte over en længere periode svinger meget psykisk, vil observationscelleanbringelsen derfor komme til at fremstå som meget langvarig, selv om den reelt har været afbrudt af fællesskab i kortere eller længere perioder.

Direktoratet har overvejet om anstalten, hver gang de observationscelleanbragte indsatte er på 'H-besøg', bør betragte observationscelleanbringelsen for ophørt, hvilket ud fra en meget stringent fortolkning af reglerne ville være at anse for mest korrekt.

Direktoratet har imidlertid vurderet, at de indsatte på afdeling I ofte er meget psykisk skrøbelige og derfor til tider med endog meget korte mellemrum vil veksle mellem at blive observationscelleanbragt og udtaget af observationscelleanbringelsen, hvorfor det - dels af hensyn til den indsattes muligheder for kortvarigt fællesskab med andre, dels af hensyn til de behandlingsmæssige behov, dels af praktiske hensyn - findes det mere hensigtsmæssigt at lade anstalten opretholde observationscelleanbringelserne også over længere tid, og i stedet lade de observationscelleanbragte få 'H-besøg' som 'det mindre i det mere'."

Jeg har noteret mig det oplyste om anvendelsen af H-besøg og direktoratets opfattelse med hensyn til om observationscelleanbringelsen skal anses som ophørt når den indsatte er på H-besøg. Jeg har ingen bemærkninger hertil.

Selv om anstalten ikke har udtalt sig nærmere om udstrækningen af anbringelsen i det konkrete tilfælde (som varede godt 5 døgn), foretager jeg mig ikke mere vedrørende varigheden af anbringelsen i dette tilfælde. På baggrund af det generelt oplyste, lægger jeg til grund at der hver dag er foretaget en vurdering af hvorvidt anbringelsen i observationscelle skulle ophøre, og at anbringelsen ikke har strakt sig ud over den periode hvor betingelserne for anbringelsen var opfyldte.

Jeg bad om oplysning om hvorfor den indsatte i et andet konkret tilfælde ved udtagelsen af observationscelle blev midlertidigt udelukket fra fællesskab, og hvor længe denne udelukkelse varede.

Anstalten har oplyst at den indsatte den 20. oktober 2004 – dvs. tre dage før anbringelsen i (først sikringscelle og dernæst) observationscelle – blev udelukket fra fællesskab fordi fortsat ophold i fællesskab blev anset for uforsvarligt. Da grundlaget for udelukkelse fra fællesskab fra den 20. oktober 2004 stadig skønnedes at være til stede da den indsatte den 27. oktober 2004 blev udtaget af observationscellen, blev han midlertidigt udelukket fra fællesskab. Anstalten har oplyst at der i stedet burde have været truffet beslutning om udelukkelse fra fællesskab. Anstalten har endvidere oplyst at denne (midlertidige) udelukkelse fra fællesskab ophørte den 28. oktober 2004 kl. 10.19.

Direktoratet har henholdt sig til det som anstalten har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste og er enig med anstalten i at der rettelig burde have været truffet beslutning om udelukkelse fra fællesskab da udelukkelsen skete på samme grundlag som ved udelukkelsen fra fællesskab den 20. oktober 2004.

I et tilfælde var det noteret at den indsatte overgik til FE. Jeg anmodede om oplysning om hvad det hentydede til.

Anstalten har oplyst at denne forkortelse står for frivillig enrum.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 7.3.11. Klagevejledning

Under henvisning til at Statsfængslet ved Horserød i forbindelse med inspektionen af dette fængsel havde oplyst at blanketten i klientsystemet vedrørende anbringelse i observationscelle nu indeholder et felt om klagevejledning, bad jeg om oplysning om hvorfor de blanketter der var anvendt i de foreliggende tilfælde, ikke indeholdt fortrykt klagevejledning.

Anstalten har bl.a. oplyst at anstalten ikke særskilt har udleveret blanketter med rettigheder og klagevejledning i forbindelse med disciplinærsager og observationscelleanbringelser. Direktoratet har henholdt sig til det som anstalten har oplyst. Direktoratet har supplerende oplyst at der i klientsystemet ikke anvendes fortrykte klagevejledninger ud over det der fremgår af forhørsarket, og at der ikke er planer om at det indføres. Direktoratet har henvist til at al sagsbehandling foregår elektronisk. Direktoratet har videre anført at de indsatte altid modtager en mundtlig klagevejledning.

Mit spørgsmål drejede sig ikke om udlevering af skriftlige klagevejledninger til de indsatte; jeg ønskede at få oplyst hvorfor anstalten ikke i sagerne om observationscelleanbringelse havde anvendt de nyeste elektroniske blanketter der i modsætning til de tidligere blanketter indeholder en fortrykt tekst med angivelse af klagevejledning. I sagen vedrørende min inspektion den 13. oktober 2005 af Arrestafdelingen i Nyborg har jeg modtaget udskrifter hvor de nye elektroniske blanketter om observationscelleanbringelse har været anvendt.

Selv om anstalten på grund af en misforståelse ikke har svaret på mit spørgsmål, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold ud over at bemærke at jeg går ud fra at anstalten nu kun anvender de elektroniske blanketter i klientsystemet hvor der findes en fortrykt klagevejledning.

Ad punkt 7.4.1. Indledning (sikringscelleanbringelse)

Jeg bad direktoratet om at oplyse hvor mange anbringelser i sikringscelle som Anstalten ved Herstedvester havde i 2003 og 2004, herunder oplysning om i hvor mange af disse tilfælde der skete fiksering.

Direktoratet har oplyst at der i 2003 var 28 sikringscelleanbringelser, alle med fiksering, og at der i 2004 var 9 anbringelser, alle med fiksering.

Jeg har noteret mig at der i 2004 var væsentlig færre sikringscelleanbringelser end året før.

Ad punkt 7.4.6. Kompetence mv.

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt underretning i fem nærmere angivne tilfælde blev givet til en person der var bemyndiget til at modtage underretning. Der var i disse tilfælde givet underretning til fire forskellige fængselsfunktionærer.

Det fremgår af direktoratets udtalelse at anstalten har oplyst at de pågældende var bemyndigede til at modtage underretning om anbringelse i sikringscelle idet de "begge" var tjenestegørende som henholdsvis fungerende overvagtimester og "natvagtimester". Anstalten har tilføjet at personale-/sikkerhedskonsulenten i "begge" sager senere har noteret at der intet var at bemærke. Direktoratet kan henholde sig til det som anstalten har oplyst.

Selv om anstalten tilsyneladende har misforstået min anmodning, og således kun har svaret på to af rapporterne, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold. Jeg går ud fra at også de to andre fængselsfunktionærer var bemyndigede til at modtage underretning som fungerende overvagtimester eller ”natvagtimester”.

Jeg gik umiddelbart ud fra at de overvagtimestre som der var givet underretning til, er/var bemyndigede til at modtage underretning, men jeg anmodede om oplysning om baggrunden for at en overvagtimester i et tilfælde havde givet underretning til en anden overvagtimester, mens han i andre tilfælde havde modtaget underretning.

Anstalten har oplyst at begge overvagtimestre var tilhørende vagtmesterkontoret. Da den ene overvagtimester på det tidspunkt hvor episoden fandt sted, var tjenestegørende på afdelingen, er underretningen sket til den anden overvagtimester som på dette tidspunkt var tjenestegørende på vagtmesterkontoret.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg noterede mig at der af ledelsen føres tilsyn med området for anbringelse i sikringscelle, men anmodede om oplysning om inspektionens tilsyn med dette område.

Anstalten har oplyst at inspektionen ikke fører særskilt tilsyn med området for anvendelse af sikringscelle, men at personale- og sikkerhedskonsulenten fører tilsynet på inspektionens vegne.

Direktoratet har gentaget det som direktoratet har anført under pkt. 7.1.6.

Jeg henviser til det jeg har anført under dette punkt.

Ad punkt 7.4.7. Undersøgelse for genstande mv.

Da anstalten i de interne regler har nævnt at den indsatte skal tilbydes underbenklæder, bemærkede jeg at anstalten efter min opfattelse tillige burde omtale pligten til at tilbyde en undertrøje selv om pligten hertil fremgår direkte af direktoratets vejledning. Jeg gik ud fra at reglerne ville blive præciseret, og bad om underretning når det var sket.

Anstalten har oplyst at de interne regler er ændret således at det fremgår at der også skal tilbydes en undertrøje.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 7.4.9. Lægetilkald og lægetilsyn

Jeg anmodede anstalten om at oplyse om der er interne retningslinjer for hvornår der skal ske genkald. Jeg anmodede desuden om oplysning om hvorvidt det i forbindelse med første tilkald normalt oplyses hvor lang tid der forventes at gå før lægen kommer.

Anstalten har oplyst at der ikke er interne retningslinjer for hvornår der skal ske genkald af læge. Det er heller ikke normalt at anstalten får oplyst hvor lang tid der går før lægen kan tilse en indsat i sikringscelle, men det bliver noteret når lægen har mulighed for at oplyse dette.

Direktoratet har henholdt sig hertil og henvist til det nedenfor anførte.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede endvidere om direktoratets bemærkninger til tidspunktet for genkald i en konkret sag hvor det skete en time og 40 minutter efter det oprindelige tilkald.

Direktoratet har bemærket at genkald af (vagt)læge skal ske efter en rimelig tid. Hvad der er rimelig tid, afhænger af en konkret vurdering idet der ved tilkald af vagtlæge oftest må påregnes en del ventetid. Afdelingspersonalet bør derfor med henblik på at vurdere behovet for genkald foretage et ”lægmandsskøn” over den indsatte helbredstilstand efter sikringscelleanbringelsen i de tilfælde hvor vagtlægen ikke har oplyst noget om forventet ventetid.

Direktoratet mener dog at 1 time og 40 minutter før der foretages genkald, er for lang tid.

Jeg er enig heri – og har i øvrigt noteret mig det af direktoratet generelt oplyste. Jeg går ud fra at anstalten gør det relevante personale bekendt hermed.

Ad punkt 7.4.10. Fast vagt

Jeg bad anstalten om en udtalelse vedrørende proceduren for udpegning af fast vagt.

Anstalten har oplyst følgende:

”Det er det tjenestegørende personale på isolationsafdelingen som varetager opgaven som fast vagt ved sikringscelleanbringelsen med fiksering. Der er en aftale om, at vagterne så vidt muligt sidder en halv time ad gangen.

Det fremgår af pkt. 4 i vejledningen om anvendelse af sikringsmidler i fængsler og arresthuse, at der så vidt muligt skal være en fast vagt, som er en erfaren fast ansat medarbejder, der ikke har deltaget i den aktuelle situation. Dette er som oftest ikke praktisk muligt, da personalet, som er tjenestegørende på isolationsafdelingen, stort set altid medvirker ved fikseringen af indsatte, da sikringscellen rent fysisk ligger på denne afdeling.”

Direktoratet har oplyst at direktoratet ikke har afsluttet overvejelserne vedrørende dette punkt. Direktoratet vil vende tilbage når overvejelserne er afsluttet.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer direktoratets tilbagemelding.

Hvis tilsyn i de tilfælde hvor det ikke fremgik at tilsyn var foretaget af en anden person end den der skrev notatet herom, var foretaget af de personer som havde skrevet notat herom, sås udpegningen af en fast vagt ikke at være sket i overensstemmelse med de gældende retningslinjer herom. Jeg anmodede anstalten om en udtalelse vedrørende dette forhold, og om at oplyse nærmere om proceduren ved overførsel af (håndskrevne) notater om tilsyn til klientsystemet som i de fleste tilfælde var sket på et senere (i nogle tilfælde meget senere) tidspunkt end tilsynet fandt sted.

Anstalten har oplyst at der rent fysisk ikke er en pc med adgang til klientsystemet inden for rækkevidde for den faste vagt. Anstalten har indskærpet at notatskrivning i klientsystemet skal foretages af den funktionær der har forestået tilsynet, og i umiddelbar forlængelse af observationerne.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste. Da anstalten har indskærpet nævnte forhold, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 7.4.12. Ophør og varighed af anbringelse og fiksering

Det fremgik af notat i et konkret tilfælde hvor anbringelsen og fikseringen varede mere end et døgn, at direktoratet blev underrettet herom. Da det var angivet hvem i direktoratet der modtog underretning, gik jeg ud fra at indberetningen var sket telefonisk, men for en ordens skyld bad jeg om oplysning herom og kopi af indberetningen hvis den var fulgt op skriftligt. Jeg bad desuden om oplysning om direktoratets behandling af sådanne indberetninger, herunder indberetningen i det konkrete tilfælde.

Direktoratet har oplyst at direktoratet (også) har modtaget en skriftlig indberetning vedrørende anbringelsen i det konkrete tilfælde og har vedlagt kopi heraf. Den skriftlige indberetning er dateret den 3. maj 2004, og er en opfølgning på en telefonisk indberetning (lørdag) den 1. maj 2004. Direktoratet har tillige vedlagt kopi af direktoratets tilbagemelding til anstalten den 17. maj 2004 hvor direktoratet tog indberetningen til efterretning.

Til orientering om direktoratets opfølgning på sikringscelleanbringelser, har direktoratet tillige vedlagt direktoratets instruks om særlige sagstypers ekspedition (ISSE nr. 19).

Jeg har noteret mig indholdet af den konkrete indberetning og nævnte instruks. Af instruksen fremgår det bl.a. at der straks skal tages stilling til om en indberetning kan tages til efterretning. Instruksen angiver i øvrigt hvad der skal noteres på sagen, kontrol af bilag mv. og prøvelse af anbringelsesgrundlaget og varigheden.

I den forbindelse bad jeg tillige direktoratet om at oplyse om direktoratet følger med i varigheden af en fiksering efter indberetning herom. Jeg henviste til at der efter bestemmelsen i bekendtgørelsens § 14, stk. 3, ikke er pligt til fornyet indberetning til direktoratet efter fx yderligere 24 timer, men først hvis sikringscelleanbringelsen (og eventuelt fikseringen) varer mere end tre døgn. I tilslutning hertil anmodede jeg direktoratet om at oplyse om det havde været overvejet at foreskrive pligt til indberetning på ny hvis fikseringen opretholdes som det skete i det konkrete tilfælde.

Direktoratet har oplyst at direktoratet ikke hidtil har overvejet dette, men nu vil overveje om der skal ske indberetning også efter 48 og 72 timer. Direktoratet vil underrette mig når overvejelserne er tilendebragt.

Direktoratet har i øvrigt oplyst at antallet af personer der er sikringscelleanbragt i mere end 24 timer, men mindre end tre døgn ikke er stort. I 2004 var der således 16 anbringelser i mere end 24 timer, men mindre end 3 døgn.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer direktoratets underretning vedrørende de nævnte overvejelser.

Jeg anmodede endvidere om oplysning om hvorvidt der skete indberetning til direktoratet i et andet tilfælde hvor fikseringen varede i mere end 24 timer.

Direktoratet har oplyst at der er sket telefonisk indberetning i denne sag, og direktoratet har vedlagt kopi af direktoratets notat i sagen.

Jeg har noteret mig at der skete indberetning og indholdet af notatet.

Jeg anmodede om en udtalelse vedrørende opretholdelsen af anbringelsen og fikseringen i tiden fra den 2. maj 2004 om eftermiddagen til den 3. maj 2004, kl. 10.23 (10.10 ifølge sidste tilsynsnotat) i et konkret tilfælde.

Anstalten har oplyst at den indsatte blev modtaget fra Statsfængslet i Vridsløselille hvor han fysisk havde modsat sig overførslen til anstalten. Ved ankomsten var han fortsat meget voldsom selv om han var belagt med håndjern. Yderligere havde han slået to fængselsfunktionærer i forbindelse med transporten. Under opholdet i sikringscellen fremsatte han voldsomme trusler mod personalet hvilket blev politianmeldt.

Anstalten har videre oplyst at den pågældende er velkendt i anstalten for sin truende og voldelige adfærd. På den baggrund skønnede man det nødvendigt at have en psykiatrisk vurdering af indsatte før sikringscelleanbringelsen og fikseringen kunne ophøre. Denne vurdering blev foretaget af anstaltens overlæge

den 3. maj 2004 sammen med afdelingspersonalet, og først herefter har man skønnet at formålet med anbringelsen ikke længere var til stede.

Anstalten har supplerende oplyst at den pågældende den 6. oktober 2005 blev overført til Sikringsanstalten i Nykøbing Sjælland med henblik på mentalobservation.

Direktoratet har henholdt sig til det som anstalten har anført.

Jeg har noteret mig det oplyste.

8. Opfølgning

Jeg beder om at anstalten sender de oplysninger som jeg har bedt om, tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen. Jeg afventer i øvrigt underretning vedrørende nærmere angivne forhold.

9. Underretning

Denne rapport sendes til Anstalten ved Herstedvester, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i Anstalten ved Herstedvester.